

vergadering **C16 – OND2**
zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs en Gelijke Kansen

van 8 oktober 2009

INHOUD

Interpellatie van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het standpunt dat de Vlaamse Regering heeft ingenomen op het Overlegcomité van 16 september 2009 aangaande het voorstel van decreet inzake het faciliteitenonderwijs	3
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Jans tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de uitzonderingsmaatregelen voor de toegang tot het hoger onderwijs zonder diploma secundair onderwijs	11
Vraag om uitleg van mevrouw Ann Brussee tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de taalvaardigheid van eerstejaarsstudenten in het hoger onderwijs	14
Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de toegankelijkheid van festivals voor personen met een handicap	20
Vraag om uitleg van mevrouw Elisabeth Meuleman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de toekomst van het Steunpunt Gelijke Onderwijskansen	
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het Steunpunt GOK	24
Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de draagkracht van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel	29
Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de regeling op de onderwijstaal	35
Vraag om uitleg van de heer Mark Demesmaecker tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het Nederlandstalig onderwijs in de faciliteitengemeenten	37

■

Voorzitter: de heer Boudewijn Bouckaert

Interpellatie van de heer Joris Van Hauthem tot de heer Kris Peeters, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid, over het standpunt dat de Vlaamse Regering heeft ingenomen op het Overlegcomité van 16 september 2009 aangaande het voorstel van decreet inzake het faciliteitenonderwijs

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Smet.

De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn interpellatie was gericht aan minister-president Peeters als vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering in het Overlegcomité, en daarom had ik mijn interpellatieverzoek gericht aan hem. Niet dat ik u niet zou willen interpelleren, mijnheer de minister – wel integendeel –, maar het gaat om een standpunt dat de Vlaamse Regering heeft ingenomen in het Overlegcomité over een belangenconflict dat in dit geval over een onderwijsmaterie gaat. Ik weet niet waarom de minister-president zelf niet kan of wil opdagen. Ik weet wel dat men in de regering afspraken maakt over wie antwoordt. Ik neem aan dat u dat nu bent.

De voorzitter: De Vlaamse Regering is een collectieve regering.

De heer Joris Van Hauthem: Dat weet ik al 20 jaar.

De voorzitter: Juridisch is het mogelijk dat minister Smet hier de rol van de minister-president vervult.

Minister Pascal Smet: Ik was er niet bij op het Overlegcomité. De minister-president vertegenwoordigt de Vlaamse Regering, maar een vakminister kan hem vergezellen als het over een onderwerp gaat dat tot zijn bevoegdheid behoort.

De heer Joris Van Hauthem: U was er dus niet bij?

Minister Pascal Smet: Ik heb wel een verslag gekregen van wat er gezegd is. Er is geen enkel probleem dat ik namens de Vlaamse Regering antwoord.

De heer Joris Van Hauthem: Neen, op zich is er inderdaad geen probleem dat u namens de regering antwoordt. Dat is juist.

Minister Pascal Smet: Bent u soms niet blij met mij?

De heer Joris Van Hauthem: Hoe zegt u? (*Gelach*)

Mijnheer de minister, daar gaat het niet om. Of ik blij ben met u of niet, dat zal van uw antwoord afhangen.

Ik vind het een beetje vreemd. Ik neem aan dat de regering, als de vakminister op het Overlegcomité was, de vakminister dan stuurt om te antwoorden op de vragen. Op zich is dat geen enkel probleem. Maar u zegt zelf dat u er niet bij was. Ik weet ook wel dat het standpunt van de Vlaamse Regering is, dat is altijd zo.

Ik wou toch even een opmerking maken. Toen we in het verleden vragen stelden aan de Vlaamse Regering over standpunten die waren ingenomen op het Overlegcomité, dan hadden we de traditie om er de minister-president over te ondervragen als hoofd van de Vlaamse Regering, als *primus inter pares*.

Ik zal mijn interpellatie houden. Of ik blij zal zijn met u of niet, zal van het antwoord afhangen.

Mijnheer de minister, op de vergadering van het Overlegcomité van woensdag 16 september werd, in het kader van de procedure inzake de belangenconflicten, de kwestie van het ‘faciliteitenonderwijs’ geagendeerd.

Eerst en vooral zou ik willen opmerken dat deze vergadering rijkelijk laat heeft plaatsgevonden. Het is zeer duidelijk dat de artikelen van de gewone wet tot hervorming der instellingen van 9 augustus 1980, meer bepaald artikel 32, nochtans concrete termijnen bepalen waarbinnen het belangenconflict moet worden afgehandeld. Die termijn is vastgesteld op dertig dagen nadat de Senaat een gemotiveerd advies over de zaak heeft verstrekt. Dat advies werd door de Senaat verstrekt op 29 april 2009. Het Vlaams Parlement is in reces gegaan en heeft beslist om een maand voor de verkiezingen niet meer samen te komen, maar het Overlegcomité moet die termijn hoe dan ook respecteren. Mijn eerste vraag is of de Vlaamse Regering zelf wel pogingen heeft ondernomen om het Overlegcomité binnen de door de gewone wet van 9 augustus 1980 gestelde termijnen bijeen te roepen. Ik heb de indruk van niet.

Op het Overlegcomité van 16 september heeft de Vlaamse Regering voorgesteld: “... advies in te winnen over de vraag of het decreet geen bevoegdheidsoverschrijding inhoudt”. Dit is verbazingwekkend want dit standpunt gaat regelrecht in tegen de houding van heel het Vlaams Parlement en alleszins van de indieners van het voorstel van decreet. Dat voorstel zegt gewoon: wij zijn bevoegd voor de pedagogische inspectie van de Franstalige basisscholen in de rand.

De twee vorige belangenconflicten, ingesteld door het Parlement van de Franse Gemeenschap en door de COCOF (Commission communautaire Française), hebben de hele procedure doorlopen. Eerst komen de twee parlementen samen. Ze komen niet tot een overeenkomst. Dan gaat het belangenconflict naar de Senaat. Die gaf in de eerste kwestie wel een advies en in de twee andere geen. Dan gaat het naar het Overlegcomité.

Op de twee vorige vergaderingen van het Overlegcomité, 11 juni 2008 wat het belangenconflict van het Parlement van de Franse Gemeenschap betreft, en 16 januari 2009 wat het belangenconflict van de COCOF betreft, is men niet tot een consensus gekomen. Het belangenconflict was – wat dat parlement betreft – op dat moment afgelopen.

Vandaag stel ik vast dat de Vlaamse Regering aan de Raad van State gevraagd heeft of er geen sprake is van bevoegdheidsoverschrijding. De Vlaamse Regering zet hiermee het Vlaams Parlement volledig in de wind. Het gaat immers over een voorstel, en niet over een ontwerp van decreet. En het voorstel is al voor advies naar de Raad van State gestuurd. De Raad van State heeft in zijn advies geen uitspraak gedaan over eventuele bevoegdheidsoverschrijding. Ik wil dat advies gerust citeren. “Het komt evenwel niet toe aan de Raad van State om in het kader van zijn adviesverlening over een voorstel van decreet de grondwettigheid te beoordelen van een bepaling uit een bijzondere wet. In verschillende adviezen heeft de afdeling Wetgeving van de Raad onder meer aangegeven dat zelfs indien er twijfels kunnen rijzen over de grondwettigheid van een bepaling uit de bijzondere wet van 8 augustus 1980 het niet aan de Raad van State toekomt deze controverse te beslechten. Desgevallend staat het aan het Grondwettelijk Hof om uit te maken of er een conflict bestaat tussen artikel 127 van de Grondwet en artikel 5 van de wet van 21 juli 1971 en, om in voorkomend geval, dat conflict te beslechten.”

Ik vind het een beetje vreemd dat de Vlaamse Regering gedurende de twee belangenconflicten die hieraan voorafgegaan zijn, daarover niet gesproken heeft en nu wel eventueel advies bij de Raad van State wil inwinnen over een mogelijke bevoegdheidsoverschrijding, terwijl het voorstel van decreet in de memorie van toelichting uitvoerig, zeer uitvoerig, geargumenteed heeft, ook juridisch, waarom er geen bevoegdheidsoverschrijding is. Het voorstel van decreet werd in december 2007 al goedgekeurd in deze commissie. We zijn dus alweer twee jaar verder. Samengevat komt/kwam de argumentatie van de indieners van het voorstel, overgenomen door het Vlaams Parlement en dus ook door de Vlaamse Regering in de twee vorige belangenconflicten, hierop neer.

Er zijn eertijds protocollen gesloten tussen de twee nationale ministers van Onderwijs. Er is een protocol van 1 juni 1970. In zijn advies over dit voorstel van decreet zegt de Raad van State in een voetnoot dat de tekst daarvan bij de Raad van State zelfs niet bekend is. In het

protocol werd afgesproken dat de pedagogische inspectie van de Franstalige scholen in de rand- en taalgrensgemeenten zou toekomen aan de Franstalige taalrol van Onderwijs. Het departement was nog niet gesplitst. Die protocollen hebben een wettelijke grondslag gekregen in artikel 5 van de wet van 21 juli 1971 betreffende de bevoegdheid en de werking van de Cultuurraden voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap en de Franse Cultuurgemeenschap. Dit artikel werd weerhouden middels artikel 93 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Wat was de redenering van dit parlement en van de indieners? In 1988 heeft de grondwetgever zeer duidelijk bepaald wat de bevoegdheden inzake Onderwijs van de gemeenschappen zijn. Artikel 127 bepaalt zeer duidelijk dat de gemeenschappen bevoegd zijn voor de organisatie van het onderwijs op hun grondgebied, inclusief de rand- en taalgrensgemeenten. Het sluitstuk van de redenering was het volgende. Aangezien de Grondwet de gemeenschappen bevoegd heeft gemaakt voor de organisatie van het onderwijs, moeten de protocollen – van 1970 en 1973 – en de bepalingen van de wet van 21 juli 1971 in feite als ongrondwettig worden beschouwd.

Tot daar mijn samenvatting van de redenering die zeer uitvoerig in de memorie van toelichting staat. De heer Van Dijck heeft dat hier allemaal nog uitgelegd en we hebben hem daarbij gevolgd.

De heer Kris Van Dijck: Ik vind het prachtig dat de heer Van Hauthem mijn beweegredenen op die manier weet te formuleren.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer Van Dijck, u kent ons. Als het goed is, zeggen wij dat ook. *(Opmerkingen en gelach)*

U weet ook dat we het voorstel van decreet ten volle hebben gesteund. Ik zetel ook in de Senaat. Ik heb dit dossier daar mee behandeld. Alle argumenten die in de memorie van toelichting aan het Vlaams Parlement zijn verstrekt en die door de Raad van State in feite niet worden tegengesproken, heb ik in de Senaat aangehaald. U weet dat maar al te goed. Dat is het punt niet.

Ik begrijp niet waarom de Vlaamse Regering de sluitende redenering van het Vlaams Parlement nu op de helling zet. Het sluitstuk van die redenering houdt in dat het Grondwettelijk Hof maar over een eventuele bevoegdheidsoverschrijding moet oordelen. Om dat mogelijk te maken, moet het voorstel van decreet echter eerst worden goedgekeurd. Zolang dat niet is gebeurd, kan het Grondwettelijk Hof geen oordeel vellen.

De twee vorige belangenconflicten zijn tijdens vergaderingen van het Overlegcomité ter sprake gekomen. We vragen ons af waarom de Vlaamse Regering toen niets heeft gezegd. De Vlaamse Regering heeft enkel akte genomen van het ontbreken van een consensus. Daarmee waren die belangenconflicten afgesloten tot een ander parlement weer met eentje begon. Nu stapt de Vlaamse Regering, allicht om politieke redenen, echter zelf naar de Raad van State. Om tijd te winnen, vraagt de Vlaamse Regering de Raad van State om advies. De Raad van State heeft echter vroeger al een advies verstrekt.

Dit dossier sleept nu al meer dan tien jaar aan. Het voorstel van decreet is in feite een gevolg van het feit dat de Franse Gemeenschapsregering en haar opeenvolgende ministers van Onderwijs gedurende meer dan tien jaar permanent hebben geweigerd hierover een ernstig gesprek te voeren.

Op 13 december 2007 heeft het Vlaams Parlement dit voorstel van decreet goedgekeurd. Na het derde belangenconflict moeten we helaas vaststellen dat de Vlaamse Regering er niets beters op vindt dan zelf een initiatief te nemen om de zaak wat langer te rekken. Dat is voor ons onbegrijpelijk.

Mijnheer de minister, waarom heeft de Vlaamse Regering voorgesteld advies te vragen over een mogelijke bevoegdheidsoverschrijding? Initieel wilde ik vragen aan wie dat advies is

gevraagd. Dat weten we ondertussen. Kunt u nog eens bevestigen dat het om een advies door de Raad van State gaat? Staat er een termijn op de aflevering van een dergelijk advies? Zo ja, hoe lang bedraagt die termijn? Waarom is de Vlaamse Regering afgestapt van het uitgangspunt dat, indien sommigen zouden menen dat het om een bevoegdheidsconflict zou gaan, desgevallend het Grondwettelijk Hof moet oordelen op basis van een beroep tot vernietiging?

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Mijnheer de voorzitter, het is natuurlijk niet mijn taak de vragen van de heer Van Hauthem te beantwoorden. Ik ga ervan uit dat de minister een duidelijk antwoord zal formuleren. Vanuit dit perspectief wil ik me bij deze interpellatie aansluiten. Ik wil nog enige duiding bij het voorliggend scenario geven.

Ik hoef niet ver terug te gaan, ik moet heel de geschiedenis van het dossier niet opnieuw schetsen. De heer Van Hauthem is bij het maken van zijn analyse een opmerkelijk moment vergeten, namelijk toen hij en ik tijdens een plenaire zitting in de clinch zijn gegaan. Ik zal even toelichten wat er is gebeurd.

Met het oog op de hernieuwing van het Vlaams Parlement hebben we een discussie over dit voorstel van decreet gevoerd. Aangezien het voorstel van decreet nog niet was afgerond, liepen we het risico dat we helemaal van voor af aan moesten beginnen. Op die manier zou ook de carrousel van belangenconflicten opnieuw beginnen.

Die belangenconflicten hangen ons overigens ook de keel uit. De Vlaamse Gemeenschap kan met betrekking tot allerlei dossiers met vier of vijf belangenconflicten worden geboycot. Het Vlaams Parlement of de Vlamingen in dit land kunnen slechts eenmaal een belangenconflict invoeren. Dat is de democratie in dit land.

Zoals al gezegd, betreft het hier een voorstel van decreet en geen ontwerp van decreet. Ik zou het betreuren indien we elkaar met betrekking tot dit voorstel van decreet zouden trachten vliegen af te vangen. Iedereen heeft dit voorstel van decreet gesteund. Toen we met de anderen in dialoog moesten treden, stonden alle fracties op een lijn. Op een bepaald ogenblik, bij het derde belangenconflict, heeft de N-VA echter afgehaakt. Indien iemand het niet wil begrijpen, kan ik mijn tijd beter in iets anders steken.

We kwamen bij de hernieuwing van het Vlaams Parlement tot de conclusie dat we misschien helemaal van vooraf aan moesten beginnen. We hebben gesproken over de manier waarop we best met dit voorstel van decreet konden omgaan. We moesten het uit de caduciteit halen en ervoor zorgen dat het de verkiezingen zou overleven. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

Wat we finaal willen bekomen, staat letterlijk in de memorie van toelichting. Er moet met betrekking tot de bevoegdheden duidelijkheid komen. Dat is de bedoeling van een interpretatief decreet. Een interpretatief decreet wijzigt het bestaande decreet niet, het zet gewoon de puntjes op de i om duidelijk te maken: “Wij zijn bevoegd”. Indien iemand het hier niet eens mee is, moet hij naar het Grondwettelijk Hof stappen.

De vraag is wat we hiermee trachten te bekomen. Als ik me niet vergis, moet het Overlegcomité er zich op 14 oktober opnieuw over beraden. Dan weten we wat de stand van zaken is. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

We kunnen hier al dan niet overgaan tot de stemming. De betrachting is om een vierde mogelijk belangenconflict, waarover ook wordt gesproken, te vermijden. Dat is de enige reden waarom deze stap is gezet. We willen dat er zo snel mogelijk wordt overgegaan tot de besluitvorming. Degenen die zich benadeeld voelen, moeten dan maar naar het Grondwettelijk Hof stappen. We hebben ook altijd gesteld dat we ons bij zijn uitspraak zullen neerleggen. In de memorie van toelichting hebben we met handen en voeten aangetoond dat het wel degelijk om een bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap gaat. We kijken met belangstelling uit naar het moment dat het Grondwettelijk Hof gevat wordt. We willen dat de carrousel inzake

de belangenconflicten wordt stopgezet. Ik kijk dan ook uit naar het antwoord van minister Smet.

De voorzitter: De heer van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik zou in het kort willen schetsen waarom de Franse Gemeenschap en de Franstaligen zich tegen het voorstel van decreet hebben verzet. De Franse Gemeenschap heeft altijd ingestaan voor de pedagogische inspectie. Ik verwijs echter ook naar de hoorzitting tijdens de vorige legislatuur (*Parl. St.* VI. Parl. 2006-07, nr. 1163/3). Een aantal directies van Franstalige scholen uit de Rand hebben unaniem gezegd dat ze met argusogen keken naar het voorstel om de verantwoordelijkheid voor de pedagogische inspectie bij de Vlaamse Gemeenschap te leggen.

Mijnheer de minister, in tegenstelling tot wat de heer Van Hauthem heeft gezegd, ben ik tevreden dat u misschien een antwoord kunt geven. De Franse Gemeenschap, de Franstaligen en de Franstalige scholen uit de Rand hebben wel wat vragen. Indien het er toch van zou komen – en we hopen van niet –, vraagt men zich af hoe men een en ander praktisch zal organiseren. Hoe zal de inspectie verlopen? Het gaat om Franstalige onderwijzers, Franstalige leerkrachten van het lager en kleuteronderwijs. Daar zijn toch een aantal praktische zaken mee verbonden. Ik denk aan de programma's, het onderhoud met de betrokkenen. Hoe zal men die leerkrachten opvolgen? Als dat in het Frans is, denk ik dat dat geen enkel probleem kan vormen. Er moet ook rekening worden gehouden met de programma's en de eindtermen zoals ze zijn vastgesteld in de Franse Gemeenschap. Uit de hoorzitting is gebleken dat het merendeel van die kinderen later naar het Franstalig secundair onderwijs overstapt.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer de voorzitter, ik zal niet ingaan op de vraag van de heer Van Eyken. Ik sta volledig achter het voorstel van decreet. De juridische analyse is correct en terecht. De wetten zijn er om nageleefd te worden. Dat is evident. Blijkbaar is dat een beetje problematisch. (*Opmerkingen*)

Ik wil niet de professor spelen, zoals Frank Vandenbroucke. U weet echter dat 'wet' in de Belgische context het begrip 'decreet' overstijgt. Het is een generieke term in de rechtsleer.

De heer Boudewijn Bouckaert: Ik moet minister Smet bijtreden. Dat staat ook zo in mijn cursus.

Minister Pascal Smet: Voilà!

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijnheer Van Hauthem, we zouden beter Vlaamse wetten hebben. Daar kunt u toch niet tegen zijn.

De heer Kris Van Dijk: Wedden dat er dan een belangenconflict wordt ingeroepen? (*Gelach*)

Minister Pascal Smet: Het zogenaamde voorstel van interpretatief decreet werd inderdaad op 13 december 2007 in de deze commissie aangenomen. Sindsdien is dit voorstel van decreet het voorwerp van drie belangenconflicten geweest: het Parlement van de Franse Gemeenschap, het Parlement van de Franse Gemeenschapscommissie – COCOF – en het Waals Parlement. In het Overlegcomité van 16 september 2009 is beslist om toepassing te maken van de mogelijkheid van artikel 32, paragraaf 6, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. De Vlaamse Regering heeft voorgesteld om in toepassing van die wet advies aan de Raad van State te vragen of het belangenconflict rond het voorstel van interpretatief decreet al dan niet vrij is van een bevoegdheidsconflict. De reden is dat de Vlaamse Regering meent dat het conflict in werkelijkheid veel meer een bevoegdheidsconflict dan een belangenconflict is. De wet voorziet erin dat dit advies aan de Raad van State wordt gevraagd. De Raad van State brengt advies uit in verenigde kamers, waarvan de samenstelling bepaald is in artikel 85bis van de gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973.

De gewone wet stelt dat de Raad van State advies uitbrengt binnen de acht dagen. Dat advies is ondertussen door de federale premier gevraagd. Het advies zal dus in principe gegeven zijn wanneer het Overlegcomité op 16 oktober 2009 het belangenconflict dat werd aanhangig gemaakt door het Waals parlement, opnieuw zal behandelen. In dat opzicht betekent dit initiatief geenszins een vertraging voor de normale voortgang van dit voorstel van decreet.

Mijnheer Van Hauthem, de Vlaamse Regering is helemaal niet afgestapt van het idee dat het definitieve oordeel over de bevoegdheidsproblematiek toekomt aan het Grondwettelijk Hof. De wettelijke mogelijkheid om de Raad van State hierover om advies te vragen, en om dit advies op korte termijn te krijgen, betekent dat we zonder vertraging voor de normale voortgang van het voorstel van decreet een bijkomend advies kunnen krijgen.

Mijnheer Van Hauthem, als de Raad van State stelt dat het belangenconflict behept is met een bevoegdheidsconflict, wordt het belangenconflict meteen stopgezet. Op die manier kan geen enkel ander parlement, denk aan het Brussels Parlement of dat van de Duitstalige Gemeenschap, nog een belangenconflict inroepen.

Mijnheer Van Hauthem, in plaats van alles op de lange baan te schuiven, zoals u laat uitschijnen, heeft de Vlaamse Regering net een versnelling genomen.

De heer Joris Van Hauthem: Ik hoor de heer van Dijck zeggen: “Heel juist.” Waarom heeft de Vlaamse Regering dan niet bij het eerste belangenconflict de Raad van State geraadpleegd, zodat de belangenconflicten achter de rug zouden zijn? Waarom?

Het spijt me, mijnheer de minister, maar die redenering klopt niet. Er is al een advies geweest. In de wet over die belangenconflicten staat ook dat indien het gemotiveerde advies van de Raad van State al gevraagd is – weliswaar niet in de Verenigde Vergadering, dat is juist – dat er dan geen advies meer kan worden gevraagd. Wij hebben al een advies.

Minister Pascal Smet: Het is niet hetzelfde advies. Het gaat over een procedure om te weten of een belangenconflict behept is met een bevoegdheidsconflict of niet. Dat is een heel specifieke andere vraag.

De heer Joris Van Hauthem: U moet heel de wet lezen, mijnheer de minister. Paragraaf 7 zegt dat die bepalingen waarnaar u verwijst niet meer van toepassing zijn indien de Raad van State over een betwist ontwerp of voorstel van beslissing al een gemotiveerd advies heeft uitgebracht wat de bevoegdheidsconflicten betreft die zijn ingeroepen voor het Overlegcomité. Daar kunnen we over discussiëren.

Nu draait u de zaak om. U zegt dat het geen verdragingsmanoeuvre is maar een versnellingsmanoeuvre. Het spijt mij: als dat het standpunt van de Vlaamse Regering is, vind ik dat zowel politiek als juridisch onzin.

Mijnheer Van Dijck, u hebt op 30 april 2008 de agendering nog gevraagd in de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement, de dag voor het Overlegcomité over het tweede belangenconflict moest bijeenkomen. Toen kon het blijkbaar niet vlug genoeg gaan. Maar dat was politiek. Toen heeft men u gezegd dat het Overlegcomité nog bijeen moest komen. Waarom heeft de Vlaamse Regering die methode dan niet gebruikt om te zeggen dat het dan afgelopen zou zijn? Waarom? Omdat het niet afgelopen is!

In de wet over de belangenconflicten staat zeer duidelijk dat als de Raad van State zegt dat de zaak niet vrij is van een bevoegdheidsconflict, de zaak voor het Overlegcomité gesloten is. U mag daaruit niet afleiden dat een parlement dat nog in staat is om een belangenconflict in te roepen, dat niet zal doen. Dat laat de Vlaamse Regering hier nu uitschijnen. Als de Raad van State zou zeggen dat wat hier voorligt niet vrij is van een bevoegdheidsconflict, zegt de wet inderdaad dat de procedure voor het Overlegcomité is afgesloten, maar dat zegt niets over de mogelijkheid van het Brussels Parlement of de Duitstalige Gemeenschap om eventueel nog een belangenconflict in te roepen.

Indien de Vlaamse Regering daarvan overtuigd zou zijn geweest van in het begin, waarom heeft ze dat dan niet van bij het eerste belangenconflict gedaan? Volgens uw redenering, mijnheer de minister, kon er geen tweede of derde belangenconflict meer gekomen zijn. Die uitleg klopt juridisch niet.

Ik blijf ervan overtuigd dat zelfs indien de Raad van State hypothetisch gesproken nog een uitspraak zou doen en zou concluderen dat dit decreet niet vrij is van een bevoegdheidsconflict, het Brussels Parlement of de Duitstalige Gemeenschap nog belangenconflicten kunnen indienen.

Waarom stapt de Vlaamse Regering af van het feit dat, in de memorie van toelichting en in alle debatten die we er al over hebben gehad, het onze bevoegdheid is? Nu geeft u er een tactisch kantje aan en dat tactisch kantje, mijnheer de minister, klopt helemaal niet.

Op 16 september heeft het Overlegcomité vergaderd. In de wet staat een termijn van vijf dagen vermeld. Bent u al in het bezit van het advies van de Raad van State?

Minister Pascal Smet: De termijn bedraagt acht dagen.

De heer Joris Van Hauthem: Goed, acht dagen. Zestien plus acht. En nu komt u zeggen dat u nog altijd geen advies hebt. De Vlaamse Regering heeft geen advies.

Minister Pascal Smet: Na al die jaren weet u toch ook al dat het niet is omdat je op 16 september bijeenkomt, de federale premier een minuut later een brief stuurt naar de Raad van State. Maar de brief is vertrokken. De adviesaanvraag is vertrokken. En we zullen zien op 16 oktober.

De heer Joris Van Hauthem: Mijnheer de minister, u hebt op de eerste vraag ook niet geantwoord. 29 april 2009 was er het advies van de Senaat. Waarom heeft de Vlaamse Regering gewacht?

Minister Pascal Smet: Om te beginnen zat ik niet in de vorige Vlaamse Regering. Ik kijk niet achterom.

De heer Joris Van Hauthem: Juist daarom had ik hier graag minister-president Peeters gehad.

Minister Pascal Smet: Ik weet wat er afgesproken is tijdens deze regeringsvorming. We willen dit voorstel van interpretatief decreet stemmen. We stappen niet af van onze overtuiging, en dat is de reden waarom we tijdens de eerste vergadering van dit parlement de caduciteit van dit voorstel van decreet wilden opheffen. Dat loopt dus gewoon door, en meer moet daar niet over worden gezegd.

De heer Joris Van Hauthem: Dat zou er nog maar aan ontbreken! Proficiat.

In elk geval: wat er vandaag over wordt gezegd, beslist u niet. Dat beslist de commissie en het parlement in zijn geheel.

De heer Kris Van Dijck: Ik zou me er gemakkelijk kunnen van afmaken door de vraag gewoon aan u te stellen: vertraagt wat de Vlaamse Regering heeft gedaan de procedureafhandeling?

De heer Joris Van Hauthem: Wat mij betreft, inderdaad.

De heer Kris Van Dijck: Waarom is dat zo?

De heer Joris Van Hauthem: Als dat niet was gebeurd, was, toch wat het derde belangenconflict betreft, de procedure in het Overlegcomité op 16 september afgewerkt.

De heer Kris Van Dijck: Had dan een andere assemblee geen nieuw belangenconflict kunnen invoeren?

De heer Joris Van Hauthem: Toch wel.

De heer Kris Van Dijck: Dat wou ik horen. Het is nu precies de bekommernis van de meerderheid om die draaimolen te stoppen. We hebben er alles aan gedaan om dat te kunnen doen, gaande van het wegwerken van de caduciteit tot het agenderen van de zaak op het Overlegcomité, met een bijkomende vraag aan de Raad van State. Dat is onze enige bedoeling: kunnen landen en zo snel mogelijk duidelijkheid verkrijgen. We kijken dus uit naar het advies van de Raad van State.

Laten we dus niet proberen om in dit dossier vliegen af te vangen van elkaar. Ik zou bijna zeggen dat de ‘vijand’ meeluistert, is het niet, mijnheer Van Eyken? Wij willen zo snel mogelijk duidelijkheid, en daarom ben ik blij dat de Vlaamse Regering een initiatief heeft genomen.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: De redenering is deze: we stappen naar de Raad van State en als er een bevoegdheidsconflict blijkt te zijn, kan nadien niemand nog een belangenconflict indienen. Mijnheer Van Dijck, u moet dan toch eens antwoorden op de vraag waarom u dat al niet deed op 11 juli 2008, toen het Overlegcomité voor het eerst bijeenkwam en zich boog over het eerste belangenconflict? Het antwoord is dat de redenering niet klopt. Ik ben ervan overtuigd dat er nog altijd twee en zelfs drie parlementen zijn die een belangenconflict kunnen invoeren, ondanks het feit dat u naar de Raad van State stapt. En dat laatste had u overigens al gedaan.

U probeert dus niet te versnellen, maar te vertragen. We zijn vandaag midden oktober, maar als we de Vlaamse Regering naar het advies van de Raad van State zouden vragen, dan zou ze zeggen dat dat er nog niet is. Zo blijft het maar aanslepen. Ik hoop alleszins niet dat u zegt dat het uit de caduciteit halen van het voorstel van decreet de pendant is.

De voorzitter: De heer Van Eyken heeft het woord.

De heer Christian Van Eyken: Mijnheer de minister, waarde collega's, als uit het advies van de Raad van State zou blijken dat er effectief sprake is van een bevoegdheidsconflict en de Vlaamse Gemeenschap effectief haar bevoegdheden heeft overschreden, wat zult u dan doen?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Zoals een eminent staatsman steeds zegt: ik antwoord niet op hypothetische vragen. Verder heb ik niets aan mijn antwoord toe te voegen. Ik heb gezegd wat ik heb gezegd.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Ik ben niet blij met het antwoord van de minister op mijn interpellatie.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de heren Van Hauthem en Van Dijck werden tot besluit van deze interpellatie met redenen omklede moties aangekondigd. Ze moeten zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Jans tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de uitzonderingsmaatregelen voor de toegang tot het hoger onderwijs zonder diploma secundair onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, we kennen allemaal wel de voorwaarden om een van de vele Vlaamse hogeronderwijsopleidingen van onze associaties van hogescholen en universiteiten te mogen volgen. De bekendste toelatingsvoorwaarde is het beschikken over een diploma secundair onderwijs. Ik ben er tot onlangs van uitgegaan dat dit overal en altijd het geval is. Dat blijkt echter niet het geval te zijn.

Instellingen die hogeronderwijsopleidingen aanbieden, mogen afwijkende toelatingsvoorwaarden uitwerken. Volgens het decreet van 30 april 2004 betreffende de flexibilisering van het hoger onderwijs in Vlaanderen dat in het voorjaar van 2004 door het parlement unaniem is goedgekeurd, zijn ze daar zelfs toe verplicht. Op de meeste websites van hogescholen en universiteiten worden de afwijkende toelatingsvoorwaarden vermeld en wordt de procedure toegelicht of worden contactgegevens vermeld waar men terecht kan voor meer informatie. Men kan bepaalde opleidingen volgen, ook al heeft men geen diploma secundair onderwijs.

Het verschil in de procedures viel me meteen op. Sommige instellingen stellen een minimumleeftijd voorop, andere niet. Sommige organiseren een informatief en adviserend intakegesprek, terwijl anderen een IQ-test opleggen op basis waarvan men al dan niet kan worden toegelaten. Sommige organiseren een interview, nog andere eisen het voorleggen van een portfolio of een cv. Nog andere nemen de Davis Reading Test af. Dat is een soort begrijpend-lezetest, die trouwens stamt uit de oude PMS-testbatterijen.

Ik heb alle respect en begrip voor de flexibilisering van het hoger onderwijs. Het decreet is unaniem goedgekeurd, en terecht. Maar we moeten ook drempels wegwerken en mensen stimuleren om zoveel mogelijk aan onderwijs te participeren. Toch stel ik me vragen of deze vorm van toegang tot hoger onderwijs geen devaluatie is van de waarde van het diploma secundair onderwijs. Als een intelligentietest, een gesprek of een portfolio kan bepalen of je met een hogere schoolopleiding kunt starten, waarom dan al die moeite doen om een diploma secundair onderwijs te behalen?

Ik denk aan al de mensen in het tweedekansonderwijs. Elk schooljaar starten er verschillende duizenden mensen in Vlaanderen aan een twee jaar durende opleiding om hun diploma secundair onderwijs te halen. Als ik vaststel dat ze misschien eerst een gesprek kunnen hebben met de hogeschoolopleiding om te kunnen starten, vraag ik me af of die vorm van toegang tot hoger onderwijs een goede maatregel is.

Mijnheer de minister, wat is uw standpunt over het feit dat men een hogeschool- of universitaire opleiding kan aanvatten zonder een diploma secundair onderwijs behaald te hebben? Kent u de aparte reglementen van elke onderwijsinstelling of instellingsbestuur en hebt u die goedgekeurd? Pleit u ervoor om meer uniformiteit aan te brengen in de verschillende procedures die ze hanteren? Voor alle duidelijkheid, ik pleit niet voor een nieuwe instantie, we moeten het warm water niet opnieuw uitvinden. Er is een examencommissie, een centrale commissie, misschien moeten we daar vaker een beroep op doen. Mijnheer de minister, wordt er vaak een beroep gedaan op deze afwijkende toelatingsvoorwaarden?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: De decreetgever heeft deze mogelijkheid ingeschreven als een uitzonderingsmaatregel om, vanuit het oogpunt van het levenslang leren en de flexibilisering, personen die over de bekwaamheid beschikken en die om een of andere duidelijk te verantwoorden reden het diploma secundair onderwijs niet behaalden of niet kunnen voorleggen, op een directe en efficiënte manier toch de kans te geven om een opleiding in het hoger onderwijs te starten. Deze filosofie kan ik zeker onderschrijven. Het bieden van meer kansen aan

verscheidene, ook nieuwe doelgroepen tot het behalen van een kwalificatie op hoog niveau en een meer open toegang tot het hoger onderwijs is ook mijn betrachting. Ik hoop dat dat ook de betrachting van ons allen is.

Nog steeds haalt een relatief groot gedeelte van de studenten in Vlaanderen geen diploma secundair onderwijs. De procedure van artikel 10 van het Flexibiliseringsdecreet is slechts één mogelijkheid om toch nog in het hoger onderwijs in te stromen. Het betreft een uitzonderlijke weg voor mensen die om humanitaire, medische, psychische of sociale redenen het diploma secundair onderwijs niet behaalden.

Personen zonder diploma secundair onderwijs die verder wensen te studeren, zullen doorgaans veeleer opteren om vooraf via de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap of via de CVO's (centrum voor volwassenenonderwijs) in het kader van het hoger beroepsonderwijs alsnog hun diploma te behalen.

Voor de meesten vind ik dit de aangewezen weg, omdat zij op die manier ook effectief het diploma behalen en niet enkel een attest dat aangeeft dat zij over voldoende leerpotentieel beschikken om een bacheloropleiding te starten. Dit attest geeft in principe enkel binnen een bepaalde instelling of associatie toelating, maar heeft voor het overige geen civiel effect. Er is dus wel een belangrijk verschil tussen beide.

Ik heb er vertrouwen in dat de hoger onderwijsinstellingen personen ook op de andere mogelijkheden wijzen en zelfs aanraden om eerst deze en andere mogelijkheden te benutten. Dat blijkt ook uit de redactie van de onderwijsreglementen. In de regel staan de procedures enkel open voor personen vanaf de leeftijd van 21 jaar.

Om de eenvormigheid en een minimaal evenwicht tussen de reglementen van de instellingen te creëren en te bewaken, heeft de decreetgever aan de associaties, die ook belast zijn met de EVC-procedures (elders verworven competentie), de taak gegeven om algemene voorschriften inzake afwijkende toelatingsvoorwaarden vast te stellen. De instellingen moeten hun eigen reglement dan enten op dit associatiereglement. Ook deze werkwijze kan ik onderschrijven. Door de procedure te laten bewaken op het niveau van de associatie heeft dit ook tot gevolg dat, zoals blijkt uit de praktijk, het toelatingsonderzoek waarvoor elke instelling in principe afzonderlijk verantwoordelijk is, uiteindelijk resulteert in een algemene toelating tot elke bacheloropleiding van een associatie.

Uit de praktijk blijkt ook dat de procedures over de associaties heen vergelijkbaar zijn. Dat is belangrijk met het oog op het onderling erkennen van de resultaten van het toelatingsonderzoek over de instellingen en associaties heen. In die lijn wens ik ook verder het toekomstige beleid uit te stippelen. Vanuit het oogpunt van de gelijke behandeling van elke student ben ik voorstander van een gemeenschappelijke procedure op Vlaams niveau. In samenspraak met de associaties en instellingen die in dit verband al heel wat expertise hebben opgebouwd, lijkt mij dit een taak die op termijn door het agentschap Kwaliteitszorg kan uitgevoerd worden.

Zoals al aangegeven, heeft elke associatie algemene voorschriften uitgeschreven met het oog op het creëren van enige eenvormigheid. In de praktijk blijkt dat de procedures over de associaties heen voor een stuk op elkaar zijn afgestemd. Zo wordt bijna algemeen de voorwaarde van een leeftijd van 21 jaar vooropgesteld. De testen die gebruikt worden trachten doorgaans het leerpotentieel van een kandidaat te testen en niet de kennis op zich van de leerinhouden vanuit het secundair onderwijs. Zeker positief is het feit dat in de praktijk voor deze personen aan een bewijs van toelating doorgaans ook een studieadvies wordt gekoppeld. Dus ook in het kader van de heroriëntering kan deze procedure een goed instrument vormen.

In het themanummer van het tijdschrift Delta, nummer 20 van december 2008, dossier overgang secundair onderwijs – hoger onderwijs, werd vanuit de associatie K.U.Leuven en de associatie Universiteit Gent al een mooi beeld geschetst van het huidige beleid, de praktijk en de resultaten (procedure, testen, profiel en slaagkansen) die werden bereikt. Op grond van de ervaringen blijkt dat inderdaad een aantal kandidaten door deze procedure een werkelijke

kans maakt om alsnog een diploma hoger onderwijs te behalen. Zo blijkt uit voorlopige cijfers dat 35 percent na één examenkans minstens 60 percent van het aantal credits behaalt.

In het kader van de evaluatie van de EVC- en EVK-procedures (eerder verworven kwalificatie) waarvan het rapport dit jaar openbaar zal worden gemaakt, werd al aangekondigd dat ook deze ruimere aspecten van flexibilisering moeten worden geëvalueerd.

Alvorens effectief de stap te zetten naar een procedure op Vlaams niveau, zal ik de opdracht geven aan mijn administratie om deze specifieke problematiek grondig te evalueren. De validiteit en betrouwbaarheid van de gehanteerde procedures is zowel vanuit het oogpunt van de student als de instelling uitermate belangrijk.

De Databank Hoger Onderwijs omvat sinds vorig academiejaar een veld waarin de instellingen kunnen aangeven welke studenten onder afwijkende toelatingsvoorwaarden tot een bacheloropleiding zijn toegelaten. Afzonderlijk wordt ook specifiek bevraagd 'het niet in het bezit zijn van een diploma secundair onderwijs'. Aangezien het hier niet om een verplichting gaat en omdat het de eerste keer is, blijkt dat niet alle instellingen altijd alles hebben ingevuld. We overwegen om het te verplichten, en we hopen dat we vanaf volgend academiejaar een duidelijk zicht hebben op deze afwijkende toelatingsvoorwaarde.

Er komt dus een evaluatie waardoor we een duidelijk zicht zullen hebben, maar in de toekomst zullen we het structureel opnemen in de data die aan mijn departement moeten worden overgemaakt.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw uitvoerig en duidelijk antwoord. Ik ben blij dat er wordt gestreefd naar een gemeenschappelijke procedure op Vlaams niveau, gebruik makend van de ervaring en de knowhow die er bij de associaties is. Ik vind het zeer positief dat de administratie deze problematiek zal evalueren.

De voorzitter: De heer Mahassine heeft het woord.

De heer Chokri Mahassine: Gaat het ook over leerlingen uit het beroepsonderwijs die geen aso-diploma behaald hebben? Of gaat het alleen maar over leerlingen die totaal niet gestuurd hebben?

Mevrouw Vera Jans: Als ik het goed begrijp, gaat het over mensen die niet beschikken over een diploma middelbaar onderwijs.

De heer Chokri Mahassine: Het beroepsonderwijs is daar dus bij?

Mevrouw Kathleen Helsen: Nee, als je bso hebt gedaan moet je een extra zevende jaar doen om een getuigschrift secundair onderwijs te krijgen. Een zesde jaar bso is dus onvoldoende om de stap te zetten naar hoger onderwijs. Je moet een zevende jaar volgen.

De heer Chokri Mahassine: Inderdaad, oké. Vorige legislatuur hebben we hier verschillende discussies gehad over het feit dat het bso meer toegang moet hebben tot het hoger onderwijs.

De voorzitter: Het mag hoor: vragen om uitleg die parlementsleden aan elkaar stellen. Ik zou er toch geen gewoonte van maken. *(Gelach)*

De minister wordt geacht alles te weten.

De heer Chokri Mahassine: Het is toch de bedoeling om met elkaar te discussiëren.

De voorzitter: Ik zou het toch wat in de hand willen houden.

Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Ann Brusseel tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de taalvaardigheid van eerstejaarsstudenten in het hoger onderwijs

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Mijnheer de voorzitter, hartelijk bedankt voor het aannemen van mijn vraag. Het is misschien een beetje een vreemde vraag, maar ik zal uitleggen waarom ik die vraag stel.

Mijnheer de minister, ik heb begrepen dat u zeer veel belang hecht aan taal, in die mate zelfs dat u de aanwezigheid van anderstaligen in het Nederlandstalig onderwijs bestempelt als een ‘nakend menselijk drama’. U hebt toch laten verstaan in de pers dat er menselijke drama’s van komen als het zo verder gaat. Ik heb dat zo gelezen.

Minister Pascal Smet: U hebt daar niets over gelezen, u hebt dat gefantaseerd.

Mevrouw Ann Brusseel: U moet dat maar uitvechten met de journalist. Ik heb dat zo gelezen.

U hecht dus belang aan taal en dat verheugt mij. Ik hecht daar ook zeer veel belang aan, vandaar mijn vraag.

Uit onderzoek van de Lessius Hogeschool blijkt dat afgestudeerden van het secundair onderwijs die aan hoger onderwijs beginnen talrijke problemen hebben met het lezen en verwerken van informatieve lees- en cursusteksten. Veel eerstejaars hebben het moeilijk met informatie verwerken, interpreteren, vergelijken en hoofdzaken onderscheiden van onbelangrijke elementen, waardoor ze studieproblemen krijgen en hun slaagkansen aanzienlijk zakken.

Het is zelfs zo erg dat één op de drie eerstejaarsstudenten de gelezen inhoud niet correct kan samenvatten of dat ze vergeten om essentiële informatie te vermelden. Dit blijkt uit een samenvattend verslag dat 176 eerstejaarsstudenten moesten schrijven.

Andere in het oog springende struikelblokken zijn woordenschatarmoede en grammaticale problemen. Zo gebruikt bijna 40 percent van de studenten woorden verkeerd. Ook al was spelling niet meteen het grootste probleem, toch schreef een derde van de studenten een samenvattend verslag met spellingfouten.

Bovendien toonde het onderzoek aan dat studenten met een aso-vooropleiding beduidend betere resultaten behaalden dan studenten met een andere vooropleiding zijnde tso, kso, bso. Twee derde van de bso-studenten uit de onderzochte steekproef haalde niet de helft op de samenvattingstaak. Zij ervaren dus veel meer moeilijkheden met functioneel lezen.

Dit alles blijkt uit een onderzoek dat in september en oktober 2008 werd gedaan bij 176 studenten – het is recentelijk gepubliceerd – uit drie professionele en één academische bachelor van vier verschillende hogescholen. Ondanks de eerder beperkte omvang van de steekproef wijzen de resultaten toch al op een bijzonder aandachtspunt voor het onderwijs. Momenteel loopt een vervolgonderzoek met een grotere steekproef waarin ook de rol van taalachtergrond wordt onderzocht. Mijnheer de minister, ik weet dat het om een kleinschalig onderzoek gaat, maar toch zijn de resultaten zeer verontrustend.

Welke maatregelen hebt u gepland om te remediëren aan het zwakke niveau van de ruimere taalvaardigheid, dit wil zeggen functioneel lezen en verwerken van informatie, woordenschat, grammatica en spelling en kennis van het Nederlands bij afgestudeerden van ons secundair onderwijs?

Welke maatregelen hebt u gepland om de duidelijke taalachterstand van vooropleidingen vanuit het tso, kso en bso ten opzichte van het aso weg te werken, zodat deze afgestudeerden op een gelijk niveau en met gelijke kansen als hun collega’s uit het aso kunnen starten met hogere studies?

Welke maatregelen hebt u gepland om meer aandacht aan taal te besteden in alle vakken en richtingen van het secundair onderwijs?

De voorzitter: Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dit is niet zozeer een eigenaardige vraag, maar wel een steeds weerkerende vraag. Vandaag focussen we op het hoger onderwijs; vorige legislatuur hadden we het herhaalde malen over de taalvaardigheid in het leerplichtonderwijs waar ook problemen zijn. Het gaat dan over kennen en kunnen, over kennis en vaardigheden. Daar is heel wat over te doen geweest. De vorige minister van Onderwijs, ere wie ere toekomt, erkende het probleem en zette enkele stappen – niet genoeg, maar het is een begin – door onder andere de aanpassing van de eindtermen. Voormalig minister Vandenbroucke, en ik hoop dat u hem hierin gaat volgen, legde zeer sterk de nadruk op het belang van taalvaardigheid en op de kennis van het Nederlands.

Met de tweede vraag heb ik het enigszins moeilijk. Mevrouw Brusseel stelt dat de leerlingen uit het bso op een gelijk niveau en met gelijke kansen als hun collega's uit het aso moeten kunnen starten in het hoger onderwijs. We zullen het hier nog uitgebreid hebben over de hervorming van het secundair onderwijs, maar het wordt hoog tijd dat we afstappen van het idee dat iedereen naar het hoger onderwijs moet. Zo veel mogelijk is goed, maar het is niet voor iedereen weggelegd. Het bso bereidt niet voor op hoger onderwijs. Hoe jammer veel mensen dat ook mogen vinden, bso heeft een totaal andere einddoelstelling. We moeten dat erkennen en aan de buitenwereld kenbaar maken dat hoger onderwijs niet weggelegd is voor iedereen.

Mijnheer de minister, ik was heel blij toen ik dat interview met u las. U zegt daarin dat een samenleving echt nood heeft aan mensen die schitteren, en dat gelijke kansen betekent dat we erkennen dat niet iedereen advocaat of professor of architect wordt, en dat we ook goede loodgieters en elektriciens nodig hebben. Die opvatting moeten we verspreiden. Bso-studenten die niet verder studeren, zijn niet minder waard. Ze zijn net zo goed in hun vakgebied.

Ik ben het er wel mee eens dat we de nadruk moeten blijven leggen op taal en taalverwerving. Ik hoop, mijnheer de minister, maar ik denk het wel, dat u die richting uitgaat en het belang van de Nederlandse taal even hoog in het vaandel draagt als uw voorganger. Ik hoop dat u verdere stappen zult zetten om dat belang te onderstrepen.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mijnheer de voorzitter, we moeten het thema inderdaad open-trekken. Het begint al van jongs af aan, in het kleuteronderwijs zelfs. De taalvaardigheid is van groot belang. Sommige jongeren kampen met woordenschatarmoede, er bestaat verkeerd gebruik van woorden, maar we mogen het niet overdrijven. Ik veronderstel dat het onderzoek beperkt was. Ik stel voor dat we dit aankaarten in de Nederlandse Taalunie waar de minister aan het woord zal komen. Taal staat dit jaar met stip bovenaan in de top tien van de actiepunten die ondernomen moeten worden. Dat is mee goedgekeurd door uw voorganger, mijnheer de minister. Daar kunnen we dit opvolgen.

De heer Boudewijn Bouckaert: Als hoogleraar lees ik jaarlijks honderden schriftelijke examens. Ik stel ook vast dat het taalniveau verglijdt. Dat heeft weinig te maken met de instroom van beroeps- of technisch onderwijs. De verglijding heeft mijns inziens meer te maken met de sms- en e-mailtaal waar men rudimentaire communicatie voert. Dat heeft een impact op de taalkennis.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik geloof dat u gelijk hebt, mijnheer de voorzitter. Wie sms't en e-mailt, weet dat de neiging sterk is om afkortingen en zo te gebruiken. We moeten daar leren mee omgaan.

Mevrouw Michiels, u hebt me mooi geciteerd. Het is mijn overtuiging: niet iedereen moet naar het hoger onderwijs, maar iedereen die het aankan, moet kunnen gaan. Dat is het uitgangspunt van ons beleid. Uiteraard hecht ik heel veel belang aan de kennis van het Nederlands. Dat is niet meer dan normaal. Als we elkaar willen leren kennen, hebben we een gemeenschappelijke taal nodig. In Vlaanderen is dat het Nederlands en dat moet zo blijven. Daar moet geen enkel misverstand over ontstaan.

Mevrouw Brusseel, ik heb uw eerste opmerking totaal niet begrepen. Mevrouw Brusseel, volgens u zou ik hebben gezegd dat de aanwezigheid van anderstaligen in het onderwijs tot menselijke drama's leidt. *(Opmerkingen van mevrouw Ann Brusseel)*

Dat hebt u net gezegd. U knipt in feite belangrijke stukken uit een of twee zinnen die ik heb uitgesproken. *(Opmerkingen van mevrouw Ann Brusseel)*

U erkent dat blijkbaar nog ook. *(Gelach)*

Mevrouw Ann Brusseel: Mijnheer de minister, daar is heel uw filosofie op gebaseerd.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Brusseel, het siert u dat u dit erkent. U geeft dus toe dat u me verkeerd hebt geciteerd.

Mevrouw Ann Brusseel: Mijnheer de minister, ik heb u niet verkeerd geciteerd. Dat aanvaard ik niet.

Minister Pascal Smet: Ik zal even toelichten wat ik precies heb gezegd. Dit onderwerp komt straks, tijdens de behandeling van een andere vraag om uitleg, trouwens nog aan bod.

In Brussel is de lingua franca het Frans. Dat is, of we dat nu leuk vinden of niet, de omgevingstaal. Bepaalde kinderen spreken thuis amper Frans. Ze spreken daar Arabisch, Berbers of Turks. Als ze op straat komen, spreken ze met elkaar wat Frans en voor de rest Arabisch of Turks. Vaak gaat het zelfs om een mengtaal. Ze kijken niet naar Ketnet. Ze kijken naar de Arabische televisie en, in het beste geval, naar de Franstalige zenders. Het enige moment waarop die kinderen met het Nederlands in contact komen, is tijdens de formele schooltijden. De leerkrachten in Brussel moeten haast als gendarmes rondlopen om ervoor te zorgen dat die kinderen tijdens de speeltijden Nederlands spreken en niet op een andere taal overschakelen.

Je hoeft geen groot linguïst, socioloog, pedagoog of onderwijsdeskundige te zijn om te beseffen dat we moeten ingrijpen. Indien we dit niet doen, zal dit later tot menselijke drama's leiden. Ik zal straks de cijfers geven. We moeten heel voorzichtig zijn.

Mevrouw Brusseel behoort tot een partij die de afgelopen tien jaar enorm veel zegebulletins over de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel heeft verspreid. Wat de evoluties betreft, zou ik daar heel voorzichtig mee zijn. Het is niet de bedoeling ons als struisvogels te gedragen. We moeten de realiteit op het terrein zien en voor bijstellingen zorgen.

Ik heb in feite alleen gezegd dat we de draagkracht van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel hebben bereikt. We komen daar straks nog op terug. Indien we de toekomstkansen van die kinderen niet in gevaar willen brengen, moeten we goed oppassen of in een enorme bijkomende ondersteuning voorzien.

Mij gaat het om de toekomstkansen van die kinderen. Die nieuwe Brusselaars en die nieuwe Vlamingen hebben gehoord dat het Nederlandstalig onderwijs beter is. Dat is ook zo. Er is meer discipline in de Nederlandstalige scholen. Ook dat is een reden waarom ouders hun kinderen naar Nederlandstalige scholen sturen. We mogen die mensen geen valse illusies geven. Indien we hen binnen zes jaar ontgoochelen, zullen de gevolgen voor de samenleving nefast zijn. Dat baart me zorgen. Dat is trouwens ook mijn taak als beleidsmaker.

De stelling dat de aanwezigheid van anderstaligen in het Nederlandstalig onderwijs volgens mij tot menselijke drama's zou leiden, klopt niet. We moeten kijken naar de draagkracht van dat onderwijs. Er is momenteel een probleem. Het volstaat met ouders, leerkrachten, directies

of koepels te praten. Al deze mensen zullen dat bevestigen. Dit probleem heeft niets te maken met kinderen die dommer zijn of die over minder talenten beschikken. Dat heeft alles te maken met die beruchte kansenindicatoren. Er zijn massaal veel kinderen met ongelijke kansen in dat onderwijs. Dat is de reden waarom het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, vergeleken met het onderwijs in Vlaanderen, terecht relatief veel meer geld krijgt. Op dat vlak zijn er immers veel problemen.

Mevrouw Brusselsel, gelieve mijn zinnen niet te knippen indien u me wilt citeren. Gelieve de volledige zinnen te gebruiken zoals ze in de kranten zijn verschenen en zoals mevrouw Michiels ze daarnet mooi heeft geciteerd. Ik zal nu uw concrete vragen beantwoorden.

Mevrouw Ann Brusselsel: Mijnheer de minister, was dit dan uw inleiding? Ik ga ervan uit dat kiespropaganda voor de verkiezingen komt. Ik hoop dat ik dit niet elke keer moet aanhoren. Dat is niet de reden waarom ik hier vragen om uitleg stel.

Minister Pascal Smet: Wat is verkiezingspropaganda? Het gaat hier om een feitelijke vaststelling. We komen daar straks, in het kader van de vraag om uitleg van de heer Delva, nog uitgebreid op terug. Ik zal dan de cijfers geven. Iedereen zal dan merken in welke staat ons onderwijs zich bevindt.

Ik deel uiteraard de bezorgdheid om de versterking van de taalvaardigheid in het Nederlands. Een kwaliteitsvol onderwijs vereist voor alle vakken en opleidingen een instructietaal. Die standaardtaal moet van een hoog niveau zijn. Met de talenbeleidsnota heeft mijn voorganger een substantiële inspanning geleverd om de taalvaardigheid in het Nederlands in het onderwijs te verbeteren. De commissie voor Onderwijs is hierover om het half jaar geïnformeerd.

Wat overigens de taalvaardigheid in het Nederlands betreft, is tijdens de vorige legislatuur een scala aan maatregelen opgezet en goedgekeurd. Veel van die maatregelen gaan pas tijdens deze legislatuur in of zullen nu pas effect hebben. Ik zal de uitvoering van die maatregelen in elk geval grondig opvolgen.

Om te vermijden dat problemen pas worden vastgesteld op het ogenblik dat leerlingen het laatste jaar van het secundair onderwijs bereiken, is het noodzakelijk vroeger op te treden. In het voorjaar van 2009 heeft het Vlaams Parlement zich akkoord verklaard met de actualisering van de eindtermen en ontwikkelingsdoelen voor de taalbeschouwing Nederlands in het basisonderwijs en in de eerste graad van het secundair onderwijs. In het lager onderwijs is het nu verplicht deze eindtermen te bereiken. Vroeger werden ze enkel nagestreefd.

We besteden veel aandacht aan de overgang tussen het basisonderwijs en de eerste graad van het secundair onderwijs en aan de samenhang met moderne vreemde talen. Die veranderingen moeten vanaf 2010 in de scholen worden toegepast. Om de scholen in het kader van die toepassing goed te informeren en te ondersteunen, zal ik een gerichte communicatiestrategie opzetten. Zo zijn de nieuwe eindtermen aan de hand van een afgesloten protocol aan de Vlaamse educatieve uitgeverijen voorgesteld. De Entiteit Curriculum bewerkt momenteel de informatiemap over de eindtermen voor de onderwijspraktijk in het gewone basisonderwijs. In de loop van oktober 2009 zal de Entiteit Curriculum de nieuwe taal- en andere eindtermen voor het basisonderwijs aan de inspectie voorstellen. Dit moet onze inspecteurs de kans bieden de implementatie hiervan een plaats in hun doorlichtingen te geven. Op de talenwebsite www.delathoogvoortalen.be en op de website van het ministerie kunnen alle geactualiseerde talendoelen met de uitgangspunten worden gedownload.

Voor een goede implementatie is het belangrijk ook de uitgangspunten te bestuderen. Taalbeheersing van hoog niveau vraagt om vaardigheden en kennis. Bij de actualisering van de eindtermen moderne vreemde talen werd het kennisonderdeel uitgewerkt en uitgeschreven in eindtermen. Samenwerking en afstemming met de leraar Nederlands ligt hier voor de hand. De ‘Advieslijst taalbeschouwelijke termen Nederlands’, die werd samengesteld om ervoor te zorgen dat alle kinderen bijvoorbeeld de term ‘indefinitief’ zullen gebruiken en niet alle mogelijke andere varianten, wordt nu aan het hele onderwijsveld aangeboden. Deze lijst is ook

voor moderne en oude talen bruikbaar. Hij wordt elektronisch verspreid via <http://www.ond.vlaanderen.be/dvo/nieuw/index.htm>. Lerarenopleidingen kunnen er onder andere voor hun vakopleiding Nederlands gebruik van maken.

Daarnaast is er bijvoorbeeld ook de verplichte derde kleuterklas in het Nederlands voor kindjes die volgend schooljaar naar het eerste jaar van het lager onderwijs gaan. Er is een screeningsinstrument dat de schoolse taalvaardigheid meet van leerlingen die in het eerste leerjaar starten, namelijk het Screeningsinstrument Aanvang Lager Onderwijs Taalvaardigheid (SALTO). Dat is ook op de website <http://www.ond.vlaanderen.be/toetsenvoorscholen/taaltoets/index.htm> terug te vinden. Resultaten op de toets geven aan welke leerlingen extra zorg en ondersteuning nodig hebben op het vlak van taalvaardigheid. En er is een vervolgproject 'School & Ouders – Ouderbetrokkenheid verhogen via een behoeftegericht aanbod NT2 taallessen voor anderstalige ouders', waarvan de stuurgroep deze maand voor het eerst bijeenkomt. Ik zal mijn medewerkers uiteraard vragen deze nieuwe beleidsopties daadwerkelijk op te volgen.

In antwoord op uw eerste vraag heb ik al gezegd dat een rijk en verzorgd taalgebruik in Standaardnederlands belangrijk is. Dat geldt voor alle jonge mensen, en dus evenzeer voor het aso, kso, tso en bso. Alle leerlingen moeten met een voldoende taalbeheersing aan het hoger onderwijs kunnen starten. Tot zover ben ik het met u eens.

Er zijn echter twee randbemerkingen. In de eerste plaats gaat het over hetzelfde minimum-niveau aan taalbeheersing dat de leerlingen voldoende slaagkansen moet geven. In het aso zijn meer uren voor de basisvorming Nederlands beschikbaar en is het talige aspect in de andere vakken sterker aanwezig en vaak van meer belang. Leerlingen uit meerdere studierichtingen in het kso en tso krijgen heel wat vakken die andere talenten ontplooien dan talen. Zij besteden daar in hun opleiding heel wat studietijd aan. Naargelang de keuze die kso-tso-leerlingen voor het hoger onderwijs maken, zullen ze op die andere vlakken sterk staan. We moeten ervoor zorgen dat zowel de taalvaardigheid in het Nederlands als de andere kennis- en toepassingsdomeinen voldoende tot hun recht blijven komen. Hoe we beide kunnen verzoenen, beantwoord ik in uw volgende vraag.

Een tweede aandachtspunt is het bso. Deze onderwijsvorm bereidt niet rechtstreeks voor op het hoger onderwijs. Dat heikele punt wordt ook aangesneden in het rapport van de commissie-Monard, die daarvoor ook voorstellen doet. Dat is een aandachtspunt waarover ik zeker een gesprek wil voeren met alle betrokkenen. Dat neemt echter niet weg dat taalvaardigheid ook in het bso belangrijk is, zowel voor het dagelijkse leven, als voor opleiding en werk. Want ook deze jongeren van de 21e eeuw zullen worden geconfronteerd met 'een leven lang leren'. De commissie Aanvullende Algemene Vorming, die nu voor het volwassenenonderwijs eindtermen uitwerkt voor de basisvorming die leidt tot een diploma secundair onderwijs, zal daar terdege rekening mee houden.

U vraagt naar de toekomst. In het voorjaar van 2010 wordt een peiling afgenomen van de laatstejaars aso, kso, tso voor lezen en luisteren Nederlands, aangevuld met een beperkte praktische proef voor spreken. Deze peiling zal ons inzicht geven in het niveau waarop deze leerlingen het Nederlands beheersen en waar bijstellingen nodig zijn. Het gaat zowel om leerlingen uit het aso als uit het kso en tso. Voor het schoolvak Nederlands zal ik in deze legislatuur de eindtermen taalbeschouwing Nederlands van de tweede en de derde graad aso, kso en tso en de vaardigheden voor het vak Nederlands in het basis- en secundair onderwijs bijsturen. Na de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering worden alvast de eindtermen taalbeschouwing eerstdaags voorgelegd aan deze commissie. In de invoering ervan wordt voorzien tijdens deze legislatuur.

Voor de onthaalklas voor anderstalige leerlingen in het secundair onderwijs worden binnenkort ontwikkelingsdoelen Nederlands voor nieuwkomers aan deze commissie voorgesteld. Er zal dan voor het eerst voor heel Vlaanderen een doelenkader zijn dat zowel de onthaalklas zelf als het reguliere onderwijs dat deze leerlingen nadien ontvangt, ten goede komt.

Leraren Nederlands kunnen het niet alleen, dat staat als een paal boven water. De diversiteit aan leerlingen, de anders- en meertaligheid, de invloed van de communicatietechnologie, de informele taalvarianten, waar we het daarnet over hebben gehad, de dialecten en vormen van tussentaal en de taalarmoede in sommige gezinnen stellen hoge eisen. Er is een grote nood aan meer taalbeheersing, taalverzorging en taalrijkdom. Daar moeten alle leraren en alle vakken, de directie, en al wie met leerlingen in contact komt in de school, samen aan werken. Misschien moet dat ook meer buiten de school gebeuren. Men noemt dat algemeen een taalbeleid, en voor wat de vakken betreft heet dat ‘taalgericht vakonderwijs’. Scholen moeten daarom vanaf dit schooljaar een taalbeleid uitwerken en de inspectie volgt dit vanaf dit schooljaar op.

Taalgericht vakonderwijs werd al expliciet opgenomen in de basiscompetenties voor de lerarenopleidingen. Deze basiscompetenties gaan terug op een publicatie van de Nederlandse Taalunie ‘Dertien doelen in een dozijn’, waarin beschreven staat wat elke leraar moet kunnen met taal. En hij moet dat daarenboven in een verzorgde en rijke standaardtaal kunnen. Lerarenopleidingen moeten daar nu werk van maken. Ze zijn ermee gestart, maar er is nog veel werk voor de boeg.

De lerarenopleiding moet ervoor zorgen dat het Nederlands van de afgestudeerde leraren van uitstekende kwaliteit is. Om dat te realiseren, wil ik tijdens deze legislatuur nagaan of de lerarenopleidingen bereid zijn om gezamenlijk een starttoets taalbeheersing te ontwikkelen. Die toets moet hen toelaten na te gaan welke studenten welke remediëring nodig hebben. Verder wil ik hen stimuleren een kader te ontwikkelen om het uitstroomniveau van het Nederlands als instructietaal voor de afgestudeerden van de lerarenopleidingen te bepalen.

Tot slot nog dit: mijn talenbeleid is nog volop in ontwikkeling. Ik neem graag uw bezorgdheid en die van de hele commissie mee bij de uitwerking ervan. U zult er de volgende maanden en jaren nog veel meer over horen.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb nog twee kleine bemerkingen. We hebben het hier over taalverwerving in verschillende stromingen in het secundair onderwijs. De ene stroming heeft inderdaad een andere finaliteit dan de andere. Het is duidelijk dat iemand uit het beroepsonderwijs zich niet meteen zal inschrijven voor een bachelor rechten. Dat weet ik ook wel. Bij die taalverwerving vind ik wel belangrijk dat elk individu, ongeacht zijn rol in het latere leven en op de arbeidsmarkt, heel degelijk taalonderwijs krijgt zodat die zich goed uit de slag kan trekken.

Niet iedereen moet professor worden. Volgens de toelatingsvoorwaarden worden mensen uit bso of tso toegelaten op de hogescholen en universiteiten. Maar we mogen die mensen geen valse hoop geven. Als ze toegelaten worden, moeten we ze eerst ook de instrumenten meegeven om daaraan te beginnen. Anders verliezen die mensen tijd en geld.

De vrijheid voor iedereen is belangrijk. Maar als je zegt dat mensen na bso of tso naar een hogeschool kunnen, moet je ervoor zorgen dat ze het aankunnen. Anders moet je de toelatingsvoorwaarden aanscherpen.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina de Knop: Ik wil repliceren op wat de minister zegt over het onderwijsbeleid in Brussel. Moet ik wachten op de vraag van de heer Delva?

De voorzitter: Dat zou ik voorstellen. Anders hebben we herhalingen, en dan verslapt de aandacht.

Mevrouw Michiels heeft het woord.

Mevrouw An Michiels: In tegenstelling tot mijn collega ben ik wel blij met uw antwoord, zowel met uw nuancering in verband met bso-leerlingen als met uw antwoord over het taalbeleid. Uw taalbeleid is in volle ontwikkeling. We komen er in de commissie zeker op terug.

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Ik ga niet akkoord met wat mijn collega zegt, namelijk dat leerlingen die bso of tso gevolgd hebben, niet zouden worden toegelaten tot het hoger onderwijs. *(Opmerkingen van mevrouw Ann Brusseel)*

U suggereerde dat wel. Jongeren gaan soms in een bepaalde richting door omstandigheden, maar hebben wel de talenten en die komen dan later naar boven, bijvoorbeeld door zelfstudie of elders verworven competenties. Het is zeer uitzonderlijk, maar juist daarom moeten we de mogelijkheid openlaten voor hen om hoger onderwijs of universitaire studies te volgen. Precies daarom kan er in het bso en tso misschien iets meer aandacht worden geschonken aan taal.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de toegankelijkheid van festivals voor personen met een handicap

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mijnheer de minister, sinds 2007 kunnen festivalorganisatoren ondersteuning aanvragen binnen het kader van het project Festivals voor iedereen, gesubsidiëerd via de Nationale Loterij. Er wordt voorzien in een financiële ondersteuning om de drempel te verlagen voor mensen met een visuele, auditieve, motorische of verstandelijke handicap of mensen met autisme en psychische stoornissen. Zo kunnen zij mee genieten van de muziek, de randactiviteiten en vooral van de sfeer van festivals. De vzw Intro helpt binnen dit kader de organisatoren bij de implementatie van aanpassingen in functie hiervan op hun evenement.

Het subsidiecomité van de Nationale Loterij besliste echter om de subsidies voor dit project meer dan gevoelig af te bouwen. Het is logisch dat hierdoor minder middelen zullen kunnen worden ingezet om de toegankelijkheid op festivals te garanderen. Ofwel zullen minder festivals ondersteund kunnen worden, ofwel zullen alle deelnemende festivals minder subsidies krijgen.

Nadat heel wat festivals hun sponsorinkomsten gevoelig zagen verminderen omwille van de economische crisis, vrees ik dat de aanpassingen voor mensen met een visuele, auditieve, motorische of verstandelijke handicap, of mensen met autisme en psychische stoornissen, een van de eerste besparingsmaatregelen zullen worden van de festivals, en in het bijzonder van de kleinere festivalletjes die het met veel minder inkomsten moeten doen. Het project dat hier de afgelopen jaren naar voren werd gebracht, heeft dus een maatschappelijke meerwaarde. Ik ben ervan overtuigd dat veel organisatoren die van goede wil zijn – dat zijn ze bij mijn weten allemaal – verder zullen gaan op de ingeslagen weg, ook zonder subsidies. Heel wat kleine organisaties zullen het wel moeilijk krijgen.

De Nationale Loterij heeft getracht iets te doen dat aan het welzijn van de hele gemeenschap bijdraagt. Dat staat zo ook op de website. Op die manier vervult de Nationale Loterij een gewaardeerde sociale opdracht. De ondersteuning is immers onontbeerlijk voor de ontwikkeling of de voortzetting van bepaalde activiteiten.

Op de website van de vzw Intro staan heel wat activiteiten die de afgelopen jaren zijn georganiseerd. De vzw is daar al in 1999 mee gestart. In 2006 en 2007 werden 40 festivals gesteund. In 2009, toen er een extra subsidiepot te verdelen was, waren er maar liefst 200 organisatoren die zich hebben ingeschreven voor het project Festivals voor iedereen. Op die manier heeft België niet enkel het grootste maar ook het meest toegankelijke aanbod van muziekfestivals in Europa. De investering in middelen gebeurde erg efficiënt.

Het comfort en de keuzevrijheid van festivalgangers met een handicap zal beperkt worden als er geen oplossingen worden aangeboden. Iedereen heeft nochtans recht op live muziek.

Daarom heb ik volgende vragen. Weet de minister dat dit betekent dat heel wat festivals vanaf volgend jaar wellicht niet langer voor mindervaliden toegankelijk zullen zijn? Is de minister bereid om te onderzoeken op welke manier de Vlaamse overheid de continuïteit van de toegankelijkheid van festivals voor mensen met een handicap of psychische stoornissen kan garanderen? Wilt u overleggen met de Nationale Loterij of de vzw Intro om te onderzoeken hoe de beslissing is gemotiveerd en of er een aanpassing mogelijk is?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: De subsidies van de Nationale Loterij voor het toegankelijk maken van festivals vormen slechts één luik van de financiële tussenkomsten. Er zijn immers ook bijdragen van de Vlaamse provincies en van de vzw Intro. Het Vlaamse gelijkheidskansenbeleid ondersteunt al jaren deze vzw, die is gespecialiseerd in het toegankelijk maken van tijdelijke evenementen. Ere wie ere toekomt: uw voorganger, mevrouw Van Brempt, legde daar nogal sterk de nadruk op en heeft veel ondernomen om de subsidiëring van deze vzw te realiseren. Daarbij kreeg ze steeds de steun van alle politieke fracties in het parlement.

In 2007 startte men met de projectsubsidies. In 2008 realiseerde men een structurele verankering via een getrapte subsidiëring. De vzw Intro kreeg via de vzw Enter subsidies, zodat beide vzw's konden blijven bestaan. Dankzij de extra middelen is het actieterrein van de vzw Intro uitgebreid van festivals naar sportevenementen en alle indoorevenementen. Dat was een enorm succes. Tijdens de bespreking van de laatste beleidsbrief stelde mevrouw Van Brempt dat er een gezamenlijke aanpak met de minister van Cultuur zou komen. Dat zou gebeuren in het kader van de bespreking van het decreet over de cultuurparticipatie.

Mevrouw Van Brempt verdedigde dus een brede visie hierover. Ik heb daarover een bijkomende vraag, naast die van de heer Verstreken, die ik onderschrijf. Zult u overleggen met de minister van Cultuur, en deelt u de visie van ex-minister Van Brempt ter zake?

De voorzitter: De heer Mahassine heeft het woord.

De heer Chokri Mahassine: Ik heb niet de gewoonte om het woord te voeren als het gaat over festivals, want ik ben zelf een festivalorganisator. Ik wil in dat verband niet lobbyen voor mezelf of de sector. Maar in dit geval is het toch nodig om mijn ervaring mee te delen. Dit onderwerp belangt de grote en de kleine festivals aan, maar in de eerste plaats de mindervaliden. De inspanningen die ten dele hier zijn opgezet, maar de afgelopen drie jaar door de Nationale Loterij zijn overgenomen en verbreed, hebben ervoor gezorgd dat op dit ogenblik meer dan 200 festivals erg hun best doen om de toegankelijkheid voor mindervaliden te waarborgen.

Intro heeft echt wel het verschil gemaakt. We zijn er fier op dat België – het gaat niet enkel over Vlaanderen, maar ook over Wallonië – het meest toegankelijke festivalland van Europa en daarbuiten is. En dat is zo dankzij die ondersteuning. We moeten er echt mee opletten dat we die koppositie niet opgeven. Vlaanderen scoort immers niet op andere punten wat betreft de toegankelijkheid voor mindervaliden. We hinken op die punten erg achterop, zeker in vergelijking met de ons omringende regio's en landen. We moeten opletten dat die steun niet wordt afgebouwd. We moeten daar ook andere ministers over aanspreken. Met de minister

van Cultuur en misschien ook de minister van Welzijn moeten we hierover een debat voeren, voor het te laat is en alle deskundigheid verloren gaat.

Met ‘Festivals voor Iedereen’, dat door de Nationale Loterij is gecreëerd, werd een duidelijk kader gecreëerd met voorwaarden waaraan organisatoren moeten beantwoorden als ze een tussenkomst willen krijgen. Dat zorgde ervoor dat er niet alleen meer toegankelijke festivals waren, maar vooral ook dat ze aan een soort van kwaliteitsnorm voldeden. Als dat wegvalt, dan is er geen instrument meer om die kwaliteit te garanderen. Iedereen kan dan zeggen dat zijn of haar festival toegankelijk is, maar is dat in werkelijkheid ook zo?

Met dit label en met de controle vanuit Intro werd dit gegarandeerd op het veld. Deze vraag wordt nu eerst gesteld aan de minister van Gelijke Kansen, maar het zou goed zijn om dit maatschappelijk belangrijke element te kunnen delen met de andere bevoegde ministers.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Mijnheer de minister, mevrouw Stevens wilde heel graag tussenkomen, maar ze is verhinderd door ziekte. Daarom zal ik haar standpunt hier vertolken. Met haar tussenkomst wil ze voornamelijk de vraag van de heer Verstreken ondersteunen.

Met de huidige middelen kan Intro nog ongeveer anderhalf jaar zelf ondersteuning aanbieden voor mensen met een handicap op de vele festivals die dankzij dit initiatief aandacht hebben voor de toegankelijkheid van minder mobiele mensen. Dat is uiteraard uitermate belangrijk voor de sociale contacten van deze mensen. Door het wegvallen van de financiële tussenkomst van de Nationale Loterij vanaf 1 november 2009 zal het echter niet meer mogelijk zijn om een financiële tussenkomst aan de organisatoren te geven of om hun expertise mee te geven rond toegankelijkheid.

Nu was het zo dat de financiële tussenkomst niet werd uitbetaald als niet voldaan was aan de kwaliteitsvoorwaarden. Het was dus een stok achter de deur voor Intro en dat kwam bij enkele organisatoren toch maar goed van pas. Voor bepaalde organisatoren was die financiële tussenkomst ook een belangrijke vergoeding voor de gemaakte kosten. Voor grotere festivals was vooral de expertise van Intro belangrijk. Misschien is dat belangrijker dan het financiële. Het is twijfelachtig of men nu voor de expertise gaat betalen of het zelf wel eens zal doen.

Intro zorgde in haar eerste werkingsjaar voor 40 toegankelijke festivals. In 2009 gaat het over 200 toegankelijke festivals, vooral in Vlaanderen, een minderheid in Wallonië. Minder middelen zullen een negatieve impact hebben. In plaats van uitbreiding gaan we naar een drastisch inkrimpingscenario, afhankelijk van de goodwill van de organisatoren.

Mijnheer de minister, hebt u informatie waarom de Nationale Loterij de subsidies heeft verminderd? Dat heeft toch een belangrijke impact op het Vlaamse toegankelijkheidsbeleid. Ziet u de mogelijkheid om dit waardevolle initiatief vanuit het toegankelijkheidsbeleid te ondersteunen?

Ik hoop dat de minister van Cultuur dit ter harte neemt. Het is nog steeds mijn credo dat elke minister op zijn domein, of dat nu Cultuur, Onderwijs, Toerisme of Werk is, de nodige maatregelen dient te nemen opdat personen met een handicap optimaal kunnen participeren. Wilt u dit dus eventueel in de schoot van de regering bekijken?

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Samen met u betreur ik de beslissing van het subsidiecomité van de Nationale Loterij om een subsidie voor het project Festivals voor Iedereen drastisch terug te schroeven. Het is me op dit ogenblik niet duidelijk waarom ze dit hebben beslist. Het is niet zo dat er geen enkel festival nog toegankelijk zal zijn voor personen met een handicap, maar ik ben mij ervan bewust dat het afbouwscenario dat de Nationale Loterij vooropstelt, tot gevolg zal hebben dat dit aantal de komende jaren wel fors zal afnemen. Voorheen waren er een veertigtal festivals, nu gaat het over een tweehonderdtal festivals die integraal toegankelijk

zijn gemaakt voor personen met een handicap. Ik vrees inderdaad dat dit zal terugvallen naar de 40 van voorheen.

Het probleem situeert zich op 2 vlakken. Dat is al uitgelegd, ik zal het niet herhalen. Het gaat over de link met het kwaliteitslabel en de voorwaarden die werden gesteld. Dat betekent dat de organisatoren zelf zullen moeten instaan voor de aanpassingen, en dat Intro maar in een beperkt aantal gevallen nog zal kunnen ondersteunen.

Vanuit mijn bevoegdheid als Vlaams minister voor Gelijke Kansen engageer ik mij om de financiering van de basiswerking van Intro – waarin al meerdere jaren door het Vlaamse gelijkheidskansenbeleid wordt voorzien – te continueren. Deze subsidie stelt Intro niet alleen in staat haar centrale organisatie draaiende te houden, maar verzekert ook dat zij haar innoverende rol in het toegankelijk maken van evenementen waar kan maken. Binnen de huidige budgettaire context is er echter geen marge om de weggevallen middelen te compenseren. Dat is ook niet de bedoeling, zoals meerdere commissieleden hebben aangehaald. De begroting van Gelijke Kansen dient niet om een verticaal, maar om een horizontaal gelijkheidskansenbeleid te voeren.

Ik heb al bij de provinciale steunpunten Toegankelijkheid gepolst naar de mogelijkheden die er zijn binnen de provinciebesturen om de werking van Intro, in het bijzonder die voor festivals, mee te ondersteunen. Uiteraard ben ik me er wel van bewust dat het probleem van de weggevallen loterijmiddelen daardoor niet volledig kan worden ondervangen.

Ik zal nagaan hoe we op lange termijn de toegankelijkheid van festivals structureel kunnen veranderen, met de minister van Cultuur, en eventueel de minister van Welzijn. We hebben enkele ideeën maar die moeten we nog verder uitwerken en onderzoeken. Maar ik wil me op dit ogenblik niet neerleggen bij de beslissing van de Nationale Loterij. Er is ook nog een voogdijminister van de Nationale Loterij en er is nog een federale regering.

Ik zal, als minister van Gelijke Kansen, een brief sturen aan de heer Reynders en aan de Nationale Loterij, om hen uitleg te vragen over die onbegrijpelijke beslissing. Ik zal hen ook vragen om op die beslissing terug te komen. Ik zal ook een bericht sturen naar mevrouw Milquet – u weet dat zij zich ook bevoegd maakt voor Gelijke Kansen – en haar voorstellen de heer Reynders achter de veren te zitten om die beslissing ongedaan te maken. Die brief zal deze week vertrekken.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mijnheer de minister, ik wil u van harte danken voor uw bereidwilligheid en voor het feit dat u deze mensen ook niet in de kou laat staan. Dat was heel duidelijk.

Het is ook goed dat u niet knipt in de basismiddelen van Intro, want uiteindelijk zijn ze ook innovatief bezig.

Het is ook goed dat u met de provincies contact hebt genomen om op een creatieve wijze te zoeken naar andere mogelijke financiering. Toegankelijkheidsinspanningen moeten blijvend worden ondersteund.

Ik ben blij dat u als minister in overleg, ook met de voogdijminister, wil zoeken naar oplossingen om de reeds bereikte inspanningen ook te bestendigen.

De voorzitter: De heer Mahassine heeft het woord.

De heer Chokri Mahassine: Timing is hier wel heel belangrijk. De evenementen beginnen zich stilaan te organiseren. Als we willen dat evenementen blijven investeren in toegankelijkheid voor mindervaliden, dan moet men op tijd aan de alarmbel trekken en op tijd samen gaan zitten, ook op Vlaams niveau.

We moeten ervan uitgaan dat het niet vanzelfsprekend is dat de Nationale Loterij op haar beslissing zal terugkomen. We moeten dus zelf een sprong voorwaarts doen en samen met de minister initiatieven nemen.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Mijnheer de minister, ik wil u danken voor het uitvoerig antwoord. In afwachting van het verslag, zal ik mevrouw Stevens al inlichten en de antwoorden doorgeven. Het is toch wel heel belangrijk dat voor deze doelgroep deze inspanningen kunnen worden geleverd en op termijn een vervolg zullen krijgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Elisabeth Meuleman tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de toekomst van het Steunpunt Gelijke Onderwijskansen

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het Steunpunt GOK

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag was aanvankelijk een interpellatie. Ze is dan ook al enkele weken geleden geschreven, toen het hoofddoekendebat woedde en de media overheerste.

Als er ergens consensus over was, was het wel over het feit dat niet een symbooldossier, maar wel de kern van het probleem, namelijk de fundamentele ongelijkheid in ons onderwijssysteem, moet worden aangepakt. Om mijn interpellatie te staven, had ik enkele zeer frapperende cijfers verzameld.

Uit de resultaten van de PISA-onderzoeken – grootschalige driejaarlijkse vergelijkende studies bij 15-jarigen in 41 landen – blijkt dat op het vlak van wiskunde, wetenschap en leesvaardigheid Vlaanderen zeer goed scoort en tot de absolute wereldtop behoort. Maar ook de kloof tussen de sterkste en de zwakste presteerders is in vergelijking met de andere Europese landen het grootst in België. Die kloof is bovendien sociaal bepaald. Een kind geboren in een kansarm gezin waar thuis geen Nederlands wordt gesproken, loopt nog altijd 50 percent risico om de school te verlaten zonder diploma.

Die cijfers worden bevestigd in het jaarboek Armoede. 12,6 percent van de kinderen met een Belgische nationaliteit heeft één jaar leerachterstand. Bij kinderen van een vreemde nationaliteit is dit 31 percent. Dat is meer dan het dubbele. 0,9 percent van de Belgische kinderen heeft twee jaar leerachterstand, terwijl dit bij allochtone kinderen 9 percent is. De verschillen in leesvaardigheid en wiskundige geletterdheid tussen autochtone leerlingen en leerlingen met een andere thuistaal, zijn bijna drie keer zo groot in Vlaanderen als in een gemiddeld OESO-land. Die cijfers zijn toch wel ongelooflijk.

Tijdens de vorige legislatuur heeft minister Vandenbroucke hier vrij veel initiatieven rond genomen. Eén daarvan was de oprichting van het Steunpunt Gelijke Onderwijskansen, een steunpunt dat de bedoeling had de gelijke onderwijskansen te bevorderen. Het steunpunt heeft projecten rond Brede School, leerachterstand, ouderparticipatie, taalvaardigheid, aanpakken van diversiteit. Het verzamelt wetenschappelijke gegevens, stelt lesmateriaal ter beschikking, zorgt voor ondersteuning in scholen.

Mijnheer de minister, indien u ontevreden zou zijn of vragen zou hebben over de werking van het steunpunt, lijkt een evaluatie en een eventuele nieuwe wending van het centrum de correcte werkwijze. Een abrupte stopzetting van de financiering om budgettaire redenen zou een jarenlange opgebouwde expertise verloren laten gaan. Het lijkt ons dan ook een stap achteruit

wat de bevordering van gelijke onderwijskansen betreft, terwijl er eigenlijk twee vooruit zouden moeten worden gezet.

Ondertussen volgden, na het nieuws van de stopzetting van het Steunpunt GOK, verdere gesprekken tussen het Steunpunt en het departement. Ik had de indruk dat het Steunpunt GOK zich daarbij zeer oplossingsgericht opstelde. Dat steunpunt houdt rekening met de nood aan besparingen, maar vraagt wel om een aantal zaken te laten doorgaan.

Gezien het belang van gelijke onderwijskansen – en ik ben er zeker van dat u dat ook vindt, mijnheer de minister –, heb ik enkele vragen.

Wat zijn de beweegredenen van deze abrupte stopzetting van de werkzaamheden van het Steunpunt GOK? Waarom zou u deze jarenlange ervaring verloren laten gaan? Zijn gelijke onderwijskansen dan nog werkelijk een prioriteit voor u? Hoe wilt u die dan verder ondersteunen?

Kunt u zich vinden in de nieuwe minimale voorstellen van het Steunpunt? Volstaat deze ondersteuning dan nog wel om lopende projecten en toekomstige maatregelen die gelijke onderwijskansen zullen moeten bevorderen, te begeleiden?

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn vraag gaat inderdaad over hetzelfde onderwerp, maar heeft toch een andere teneur.

Ik ga ervan uit dat deze regering en ook de minister van Onderwijs voluit blijven gaan voor het Gelijke Onderwijskansenbeleid. Ik denk dat we dat niet in twijfel moeten trekken.

Ik vind het ongelukkig om een link te leggen met het hoofddoekendebat. Ik denk dat je de dingen moet scheiden. Hier gaat het over het Steunpunt GOK.

Ik ben niet verbijsterd over wat voorligt. Ik heb begrepen dat er een eerste, heel brede oplijsting is gemaakt van potentiële besparingen. U noemt dat de IKEA-catalogus. Daar staan tal van dingen in, dit is een van de elementen. We moeten over zulke elementen kunnen discussiëren.

Wat me getroffen heeft, is dat op de website van het steunpunt – www.steunpuntgok.be – letterlijk staat: “Het kabinet/departement onderwijs heeft ons gemeld dat, omwille van budgettaire redenen, de kans groot is dat het Steunpunt GOK-project op 31/12/2009 ophoudt.”

Die website wordt nogal druk bezocht. Dit bericht heeft voor ongerustheid gezorgd in het onderwijsveld.

Mijnheer de minister, waarom zou u het steunpunt eventueel sluiten of afbouwen? Heeft er een evaluatie plaatsgevonden over de werking van dit steunpunt? Hoe zou u – bij een eventuele sluiting – verder willen werken rond de doelstellingen van het steunpunt? Hoe zult u ervoor zorgen dat de expertise hieromtrent niet verloren gaat?

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Ik ben bijzonder verontrust over het Steunpunt GOK en andere ballonnetjes die u regelmatig oplaat. Het is bijzonder vreemd dat deze berichten in de media verschijnen, nog voor er een nota voorligt en voor wij kennis hebben genomen van de sluiting van een of andere instelling. Dat is een vreemde manier van werken.

Als ik me niet vergis, is het Steunpunt GOK door uw voorganger fel gesteund. Ik geloof dat hij zelfs bijkomende taken heeft toevertrouwd aan het steunpunt.

Dat een minister van Gelijke Kansen een organisatie in twijfel trekt die daarvoor bevoegd is, vind ik ook zeer bizar.

We hadden het net over het belang van taalvaardigheid. U erkende een probleem van taalarmoede bij heel wat gezinnen in Brussel. Het bestaat zeker en vast ook in andere Vlaamse

steden. Ik dacht dat het een van de kerntaken van het steunpunt was om daaraan te werken. Als we de organisatie nu afschaffen, kunnen we helemaal opnieuw beginnen.

Het Steunpunt GOK was ook de organisatie die de proefprojecten Brede School heeft ondersteund en ter zake heel wat expertise en knowhow heeft opgebouwd. Hebt u zicht op de toekomst van de bredeschoolprojecten? Ik maak me zorgen over het verdwijnen van de expertise.

De voorzitter: Mevrouw Helsen heeft het woord.

Mevrouw Kathleen Helsen: Dit bericht is inderdaad verrassend en brengt zenuwachtigheid teweeg bij het steunpunt en in het veld. Iedereen weet dat er moet bespaard worden, niemand weet hoe dat precies gaat gebeuren. Op de website van het steunpunt staat een bericht over eventuele sluiting. Mijnheer de minister, hebt u zelf contact gehad met het steunpunt? Is er over besparingen gesproken? Wat kan het bericht op de website verklaren? Is er gepraat over sluiting, besparing of afslanking?

Op welke manier wilt u besparen, mijnheer de minister? Zeker in deze moeilijke periode moet de Vlaamse overheid alle inspanningen doen om zelf geen extra mensen aan de deur te zetten. Als u ervoor kiest om de werkzaamheden van het steunpunt stop te zetten, dan heeft dat consequenties voor de tewerkstelling. Mijn fractie is geen voorstander van besparingen op tewerkstelling. Dat geldt dus ook voor de omkadering binnen het onderwijs. We hebben in de voorbije legislatuur in het onderwijs een bijkomende omkadering toegekend, net omdat we dat allemaal belangrijk vonden voor het onderwijs. In deze sector wordt het werk bijna volledig door het personeel verricht. Het inzetten van voldoende personeel is essentieel om onze doelstellingen daar te realiseren.

Zal er worden bespaard op het vernieuwend beleid dat de voorbije jaren is opgebouwd? Is dat een goed idee? We hebben immers geïnvesteerd in een belangrijk beleid, in een gelijkekansenbeleid. Dan zouden we dat niet alle kansen geven. Is dat de richting waarvoor u kiest?

De voorzitter: Mevrouw Pehlivan heeft het woord.

Mevrouw Fatma Pehlivan: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, geachte leden, mijn ervaring in deze commissie is gering, maar ik wil toch ook mijn bezorgdheid uitdrukken, net als mijn vertrouwen in onze minister wat het gelijkekansenonderwijs betreft. Deze ochtend zijn er daarover diverse vragen geweest. De minister wil daar heel stevig werk van maken.

De huidige structuur van het Steunpunt GOK is natuurlijk een erfenis uit het verleden, met een fusie tussen drie afzonderlijke units uit twee universiteiten. Een van mijn collega's heeft zich ook veel zorgen gemaakt over de tewerkstelling van die 44 personeelsleden die daar een expertise hebben opgebouwd. We mogen er echter ook niet bang voor zijn om nieuwe wegen te bewandelen. Het zou kunnen dat men wel een nieuwe weg wil inslaan, maar ook vindt dat men die expertise kan gebruiken. Mijnheer de minister, in welke mate kan dat eventueel uitmonden in een steunpunt op Vlaams niveau, waarvan iedereen in Vlaanderen gebruik kan maken? De diverse steunpunten hebben soms verschillende invalshoeken. Gelijkekansenonderwijs en diversiteitsbeleid zijn belangrijk. Er moet gebruik kunnen worden gemaakt van de universitaire expertise. Mijnheer de minister, ik wil vragen of er in de toekomst een alternatief, netoverschrijdend ondersteuningsinstituut kan worden uitgewerkt met die drie steunpunten, om toch de expertise niet verloren te laten gaan.

De voorzitter: Mevrouw Martens heeft het woord.

Mevrouw Katleen Martens: Mijnheer de voorzitter, ik wil me aansluiten bij mevrouw De Knop. Ze vroeg dat er zo snel mogelijk duidelijkheid zou komen over de maatregelen uit de 'IKEA-catalogus'. We zijn het er natuurlijk volledig mee eens dat een aantal dingen worden besproken in de beleidsnota en de begroting, maar zolang we die niet kennen, is het voor ons natuurlijk niet gemakkelijk om te weten welke vragen er kunnen worden gesteld.

De afschaffing van het Steunpunt GOK wekte bij ons toch wel enige verbazing. Het is u wellicht niet onbekend dat we steeds vragen hebben gehad bij de effectiviteit van alle mogelijke GOK-maatregelen. Bovendien hebben we ook regelmatig gevraagd dat al die middelen en maatregelen zouden worden geëvalueerd. Ik stel me dan ook de vraag of de werking van het Steunpunt GOK is geëvalueerd. Zo ja, heeft die evaluatie tot de eventuele afschaffing van het steunpunt geleid? Zo neen, waarom is dan, zonder een evaluatie van de werking van het steunpunt, een dergelijke beslissing genomen?

Mevrouw Meuleman, dit is natuurlijk niet de geschikte plaats om een discussie ten gronde over ongelijkheid in het onderwijs te voeren. Ik wil er u echter op wijzen dat u de teksten van het Program for International Student Assessment (PISA) zeer selectief leest.

Er is een grote kloof tussen de zwakste en de sterkste presteerders. Dit is niet in eerste instantie aan de extreem zwakke scores van de zwakste presteerders te wijten. We kunnen Vlaanderen vergelijken met Duitsland, dat ook een grote instroom van kinderen met een andere sociale achtergrond en andere thuistaal kent. Uit die vergelijking blijkt dat ze op een gelijkwaardig niveau zitten. De grote kloof tussen zwaksten en sterksten is vooral te wijten aan het feit dat onze beste presteerders boven de anderen uitsteken.

U hebt ook naar de situatie in Finland verwezen. Tijdens de vorige legislatuur hebben we scholen in Finland bezocht. We hebben toen gevraagd waarom de kloof daar niet zo groot is. Het Finse onderwijs behoort nochtans ook tot de top. Het antwoord is zeer duidelijk. De school kan dat niet alleen. Heel de omgeving telt mee. Taal en attitude zijn belangrijk. Indien iedereen zich voor de slaagkansen van de kinderen inzet, lukt het. Indien een doelgroep afwezig blijft, kunnen ze hier niet in slagen.

U hebt zelf verklaard dat we van de begeleiders, de leerkrachten en de directies vaak bovenmenselijke inspanningen vragen om de kinderen over de lat te helpen. Ik mis een belangrijke groep in uw opsomming, met name de ouders. Ook zij moeten inspanningen leveren. Zij blijven echter vaak afwezig. Dat is hier trouwens al vaak gezegd. Indien thuis niet aan de taalverwerving, de motivatie en de attitude wordt gewerkt, zullen al die andere maatregelen falen.

Wij zijn ook voorstander van gelijke kansen voor alle kinderen. De stap van gelijke kansen naar gelijke resultaten is voor ons echter een brug te ver. Gelijke resultaten kunnen enkel worden behaald indien de lat laag genoeg wordt gelegd. Met zijn streven naar gelijke resultaten wil de minister alles wat boven het maaiveld uitstijgt, eenvoudigweg wegmaaïen. We hebben dat vroeger al bestreden en we zullen dat blijven bestrijden. Ook onze beste leerlingen hebben recht op onderwijs op maat. Dat lijkt me de grootste uitdaging voor ons onderwijs. We moeten geen gelijke resultaten krijgen, we moeten onderwijs op ieders maat kunnen bieden.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer de voorzitter, ik wil vandaag niet op de discussie over de juiste betekenis van gelijke kansen ingaan. We hebben het hier vandaag trouwens al over gehad. Mijn interpretatie van dit begrip zal duidelijk in mijn beleidsnota staan. Voor mij zijn gelijke kansen niet gelijk aan gelijke resultaten. Dat is een totaal verkeerde benadering van het begrip. Ik wil dit debat echter uitstellen tot we de beleidsnota bespreken.

Mevrouw De Knop, we hebben helemaal geen ballonnetje opgelaten. De minister-president heeft tijdens een plenaire zitting trouwens al duidelijk uitgelegd wat er is gebeurd. Ik probeer een goed minister te zijn. We moeten de kabinetten inperken. We werken dan ook nauw samen met de administratie. Ik heb de administratie gevraagd een catalogus van alle mogelijke besparingsmaatregelen op te stellen. Dit is een lijst van alles wat al dan niet kan. Nadien moeten de administratie, mijn medewerkers en de sociale partners samen alle voor- en nadelen op een rijtje zetten. Op die manier kunnen we een weloverwogen keuze maken. We weten immers welke voor- en nadelen aan elke maatregel zijn verbonden. Ik spreek hier niet enkel uit

beleidsmatig oogpunt. Ook de vakbonden, de werkgevers en de scholen helpen een mooie afweging te maken.

Als nieuw minister heb ik vertrouwen in de mensen. Dat is een heel christelijke deugd. Ik vind dat we die deugd moeten behouden. We hebben in vol vertrouwen afspraken gemaakt. Ik vond het dan ook erg dat in de kranten te moeten lezen. Ik vond dat niet zo erg voor mezelf. Ik weet dat dergelijke zaken kunnen gebeuren. Ik vond het vooral erg voor de leerkrachten. De mensen die zich in de krant interessant wilden maken, hebben met hen gesold.

We hebben helemaal geen ballonnetje opgelaten. Dit is de Vlaamse Regering en niet de federale regering, die dat graag doet. Wij wensen hier niet aan mee te doen. Wij willen op een ernstige manier besturen. Dat is meteen duidelijk rechtgezet.

Naar aanleiding van dit incident heb ik verklaard dat ik niet meer over al dan niet geplande besparingsmaatregelen wil communiceren. Ik ben een man van mijn woord. Ik zal hier dan ook woord houden. Alles wat ik vandaag over de beoordeling van het Steunpunt GOK zeg, kan als een uitspraak over besparingen worden begrepen. Indien ik op dit debat zou ingaan, zou ik op het debat over de besparingen ingaan. Ik wens iedereen erop te wijzen dat de Vlaamse Regering en de voorzitter van het Vlaams Parlement hebben afgesproken dergelijke debatten tijdens de bespreking van de beleidsnota's en van de begroting te voeren. Ik kan hier trouwens nog niets verklaren. De Vlaamse Regering heeft die beslissingen nog niet genomen. We nemen die beslissingen immers gezamenlijk en gelijktijdig.

Mevrouw De Knop, u hebt in de kranten de indruk gewekt dat gelijke kansen voor mij niet meer belangrijk zijn. Ik ben blij dat u dat standpunt hier niet meer hebt herhaald. U bent er nu van overtuigd dat gelijke kansen voor mij een prioriteit zijn. Het zou er nog aan mankeren. Als minister van Onderwijs en Gelijke Kansen zou het absurd zijn van gelijke kansen geen prioriteit te maken. Uiteraard is dit voor mij een prioriteit. We zullen daar verder in investeren. Ik verwijs echter naar de debatten over de begroting en over de beleidsnota's. Dan zullen we daar dieper op ingaan.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Ik vind dat de minister alles als ballonnetjes afdoet. Hij heeft me daarstraks al een kakelende kip genoemd.

Minister Pascal Smet: Mevrouw Meuleman, ik heb u nooit een kakelende kip genoemd. Ik heb me daarstraks trouwens al geëxcuseerd. U mag me niet verkeerd begrijpen. Indien u zichzelf dat etiket wil geven, mag u dat natuurlijk doen.

Mevrouw Elisabeth Meuleman: Mijnheer de minister, ik wil me zelfs nog een ander etiket geven. U laat uitschijnen dat ik een aasgier ben en dat ik op elk gerucht spring om het in de pers te brengen. Dat is niet het geval.

Het gaat hier niet om geruchten. Het gaat om een mededeling die expliciet op de website van het Steunpunt GOK is verschenen. Ik heb dat niet in de wandelgangen opgevangen. Het is niet zo dat iemand van de administratie heeft gezegd dat hij me onder de tafel wat informatie zou geven. Het gaat om een officiële mededeling. Ik ga ervan uit dat wat op de website van het steunpunt verschijnt officiële mededelingen zijn. Bovendien heb ik nog andere correspondentie van officiële aard over dit onderwerp ontvangen. Ik heb niets onder de tafel gekregen.

U schuift alles steeds door naar de begrotingsbesprekingen, die nog een tijdje van ons verwijderd zijn. U moet beseffen dat u op die manier een grote onzekerheid en ongerustheid creëert. Het lijkt me normaal dat we graag een antwoord zouden krijgen. Deze vragen houden ons bezig.

Ik ben dan ook enigszins ontevreden. Volgens mij gaat het om een zekerheid. Indien dat niet het geval zou zijn, zouden we die correspondentie niet hebben ontvangen en zou ik het niet op de website van het steunpunt hebben kunnen lezen. Ik vind het dan ook eigenaardig dat u

dit blijft ontkennen en voor u uitschuiven. Ik had graag een antwoord op mijn vragen gehad. Indien u al meer weet, vind ik dat wij misschien ook meer mogen weten. Is dit een verkeerde inschatting?

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Ik stel vast dat de berichtgeving over het Steunpunt GOK blijkbaar uit lucht is gevallen. De minister heeft verwezen naar leerkrachten die informatie zouden hebben gelekt. Het is nochtans duidelijk dat hierover is gecommuniceerd.

De minister beweert een man van zijn woord te zijn. Het zou van een grote daadkracht getuigen nu te verklaren dat bij het Steunpunt GOK een aantal gebreken zijn vastgesteld en dat er behoefte is aan een reorganisatie. Dat krijgen we echter niet te horen. Ik hoop dat we tijdens de bespreking van de beleidsnota meer te weten zullen komen.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: U liet uitschijnen dat er ballonnetjes werden opgelaten. Dat hebben we niet gedaan. Wat mevrouw Helsen heeft gesteld, klopt wel. Mijn administratie heeft het steunpunt verwittigd dat het op de lijst stond. Dat is ook normaal, omdat er inderdaad mensen werken. Het is ook een samenwerkingsverband tussen universiteiten. Dat men wordt ingelicht als er plannings worden gemaakt, is de normale gang van zaken. Ik begrijp uiteraard dat mensen zekerheid willen. We zullen die ook zo snel mogelijk geven. Alleen wil ik er nogmaals op wijzen dat er een afspraak is gemaakt tussen dit parlement en de regering. Zolang we geen beslissing hebben genomen inzake de begroting, gaan we niet in op dat soort vragen. Ik begrijp dat u die wil stellen. We zullen het hele debat over de besparingen voeren tijdens de discussie over de begroting. Op dat moment zullen we onze maatregelen en beslissingen toelichten. Geloof me vrij, alle beslissingen die ik zal nemen, zullen weloverwogen zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: Mijnheer de minister, ik zou u willen steunen. Ik hoor hier altijd maar het woord besparingen vallen. Ik gruwel daarvan in de context van het onderwijs. U hebt net geschetst voor welke uitdagingen we staan, welke problemen er zijn. De PISA-studie toont aan dat er een grote kloof is. Het zou dan ook heel jammer zijn als we in het onderwijs, in de corebusiness, zouden moeten besparen.

Minister Pascal Smet: Natuurlijk zou ik ook liever besparingen vermijden. We leven echter in een solidaire wereld. Bijna 40 percent van de middelen uit de begroting gaat naar Onderwijs. Iedereen haalt sterk de broeksriem aan. We zijn met zijn allen verantwoordelijk. Dat is trouwens een waarde die we bijbrengen aan onze jongeren. Het onderwijs moet dan ook een kleine bijdrage leveren. Want dat is wat we doen. In 2010 besparen we 0,8 percent van onze begroting. Dat is natuurlijk niet fijn of leuk. We doen dat niet met plezier of graag. Het gaat echter om een collectieve verantwoordelijkheid van de Vlaamse Regering. Een groot departement kan dan niet zeggen dat het niets zal doen. We hebben onderhandeld om dat bedrag enorm te beperken juist omdat Onderwijs investeert in het enige kapitaal dat we hebben: onze kinderen. Dat zullen we ook blijven doen. Als het economisch heel slecht gaat, kunnen we niet doen alsof we daar buiten staan. Bovendien heeft Onderwijs de afgelopen jaren – terecht – veel middelen bij gekregen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Paul Delva tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de draagkracht van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Mijnheer de minister, bij het begin van het nieuwe schooljaar hebt u zich als nieuwe minister van Onderwijs in sommige kranten uitgesproken over een aantal van uw prioriteiten voor de komende legislatuur, zoals het inzetten op talenkennis, het versterken van de band tussen leerplichtonderwijs en deeltijds kunstonderwijs, de hervorming van het secundair onderwijs. U had het ook over een onderzoek naar de draagkracht van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

In een interview in een aantal kranten pleit u onder andere voor een gesprek tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en het Brusselse gewest over het onderwijs in Brussel. U meent dat de draagkracht van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel is overschreden: het aantal kinderen met een Nederlandstalige achtergrond wordt steeds kleiner. Als we kijken naar de huidige cijfers, zien we dat minder dan 10 percent van de leerlingen in het kleuteronderwijs uit homogeen Nederlandstalige gezinnen komt. Tegelijkertijd zijn er heel wat anderstalige ouders die hun kinderen naar het Nederlandstalig onderwijs sturen vanwege de kwaliteit. Op zich is dat een nobele bedoeling. Als dat echter leidt tot schoolachterstand, dan is er natuurlijk een probleem. U dringt er onder andere op aan dat anderstalige ouders die hun kinderen naar het Nederlandstalig onderwijs sturen, een groter engagement nemen om hun kinderen ook buiten de schoolmuren en schooluren kennis te laten maken met het Nederlands.

De werkgeversorganisatie Voka vreest voor de kwaliteit van het Nederlandstalig onderwijs in de Nederlandstalige scholen in Brussel door het lage aantal Nederlandstalige leerlingen in de klas. Voka pleit daarom voor meer controle over de middelen die gaan naar het onderwijs in Brussel, bijvoorbeeld via taaltesten en een dialoog met de Franstalige scholen.

Het VGC-collegelid voor Onderwijs Jean-Luc Vanraes stelt dat de schoolachterstand in Brussel minder groot is dan in andere vergelijkbare steden zoals Antwerpen, Gent of Mechelen, ondanks de moeilijke, meestal Franstalige, omgeving waarin Nederlandstalige scholen in Brussel moeten werken.

Het collegelid wil het capaciteitsprobleem hoog op de agenda plaatsen. Uit een studie van het Brussels Informatie-, Documentatie- en Onderzoekscentrum (BRIO) blijkt namelijk dat er over 10 of 15 jaar 3000 nieuwe plaatsen nodig zullen zijn in het Nederlandstalig basisonderwijs in Brussel, en dat daarom de bouw van nieuwe scholen noodzakelijk is. De heer Vanraes wil dit probleem aanpakken in overleg met de Franstalige partners, aangezien zij ook met dit vraagstuk kampen of zullen kampen.

Mijnheer de minister, kunt u uitgebreider toelichten waarom u meent dat de draagkracht in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel vandaag overschreden is? Beschikt u over cijfers die aangeven hoe groot de schoolachterstand in Brussel zou zijn door de taalachterstand? Kunt u deze situatie vergelijken met de rest van Vlaanderen en in het bijzonder de grote steden Antwerpen en Gent?

De beweringen van collegelid Vanraes zijn natuurlijk interessant en belangrijk. Ik weet echter niet zo goed waarop hij zich baseert. Kunt u me wat helpen? Hebt u al initiatieven genomen om dit overleg tussen de drie vernoemde actoren – de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en het Brusselse gewest – te laten plaatsvinden? Misschien is dat nog wat vroeg. Wat waren eventueel de reacties van de andere partners? Wanneer zou dat debat plaatsvinden? Welke concrete agendapunten wil u bespreken? Bent u van plan de VGC en in het bijzonder het bevoegde VGC-collegelid voor Onderwijs bij dit overleg te betrekken? In hoeverre steunt u het voorstel van collegelid Vanraes voor de bouw van extra scholen in Brussel?

In welke mate is het debat over de draagkracht gekoppeld aan het onderzoek naar de evaluatie van het inschrijvingsbeleid in Brussel, en daarmee verbonden, aan een eventuele herziening van het inschrijvingsbeleid voor de Nederlandstalige scholen in de stad? Kunt u ook meedelen of u reeds opdracht hebt gegeven voor dit onderzoek? Wat houdt de exacte

onderzoeksopdracht in? Kunt u meer gedetailleerd toelichten in welke plannen u voorziet om de grote groep anderstalige ouders meer te betrekken bij en een groter engagement te vragen jegens het Nederlandstalig karakter van de school waar ze hun kinderen naartoe sturen?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mijnheer de voorzitter, het is natuurlijk niet evident een bijkomende vraag te stellen als er al zoveel zijn van de heer Delva. Zijn vragen zijn allesomvattend.

Mijnheer de minister, we hebben in de pers gevolgd wat u hierover hebt gezegd. We zien daar een aantal interessante pistes in. Mijn partij zegt al lang dat de limiet inzake de draagkracht van het Nederlandstalig onderwijs in Brussel is bereikt. Kinderen moeten ook buiten de schooluren en schoolmuren in contact komen met het Nederlands willen ze die taal echt beheersen. Wat we ook opvallend vinden, is de eensgezindheid om met Franstaligen rond de tafel te gaan zitten om de Brusselse problemen gezamenlijk aan te pakken. We zijn daar uiteraard niet tegen. Volgens ons zal dat de hardste noot zijn om te kraken. In het verleden zijn al pogingen mislukt. We zijn benieuwd naar de antwoorden die u zult geven, vooral op de vraag over de eventuele herziening van het inschrijvingsbeleid en die over het engagement van anderstalige ouders. Dat is ook een van de punten uit de rondetafelconferentie.

Er werd hier een engagementsverklaring goedgekeurd. Wij staan daar kritisch tegenover, want volgens ons is dit een lege doos. Volgens minister Vandenbroucke was er geen andere mogelijkheid dan de huidige regeling, namelijk inschrijven in het schoolreglement. We zijn benieuwd naar uw maatregelen.

De voorzitter: Mevrouw De Knop heeft het woord.

Mevrouw Irina De Knop: U hebt daarstraks al uitspraken gedaan. Dat is enigszins sfeerscheppend. U doet alsof het beleid dat in Brussel werd en tot op heden wordt gevoerd in contradictie zou staan met het beleid in Vlaanderen. Vorige legislatuur is er een rondetafelconferentie geweest over Brussel. Daaruit zijn enkele actiepunten gevolgd. We hebben het deze ochtend al uitgebreid over een van die actiepunten gehad.

De problematiek hebt u daarstraks geschetst. Er is kansarmoede en daaruit volgend taalarmoede. Er zijn heel wat anderstalige kinderen in het Brusselse Nederlandstalige onderwijs. Wat we niet weten, is hoe u dat wilt aanpakken. U verwijt de Open Vld-minister in het VGC-college dat hij te optimistisch zou zijn. Maar ik denk net dat hij alle beschikbare instrumenten heeft aangegrepen, samen trouwens met voormalig minister Vandenbroucke. Ik verwijs naar de engagementsverklaring voor ouders en de taalttest voor kinderen uit het kleuteronderwijs. Ik ben benieuwd in welke mate uw aanpak anders zal zijn.

U zegt ook dat er een probleem is met de kwaliteit van het onderwijs in Brussel. In deze vraag wordt daarnaar ook nog eens verwezen. De studie toont aan dat de problemen die er zijn niet groter zijn dan die in andere grootsteden. Het is een grootstedelijke problematiek. Ik heb het gevoel dat u, mijnheer de minister, Brussel afschildert als de slechte leerling van de klas, terwijl de problematiek in elke centrumstad gelijkaardig is.

Waarop baseert u zich in godsnaam om te zeggen dat de draagkracht in Brussel bereikt is? Wat betekent dat? Betekent dat dat wij anderstalige kinderen de toegang tot de school moeten ontzeggen? Waarop baseert u zich dat u het recht op onderwijs zou weigeren aan anderstalige kinderen?

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Ik heb een positieve noot opgevangen, mijnheer de minister. Ik ben zeer blij dat u pleit voor overleg tussen de verschillende gemeenschappen en het gewest. Ik ben voorstander van doorgedreven overleg en samenwerking. U hebt ook wel al eens gezegd dat als we één grote stad willen zijn, we een visie moeten ontwikkelen die goed is voor alle inwoners van deze stad. Dat maakt mij dus zeer blij.

Bij 'draagkracht' denk ik aan een platform, iets mechanisch, en ik maak mij ongerust als u die term gebruikt. Wat zult u doen als de draagkracht overschreden wordt? Beschouwt u dan degenen die uw draagkracht overschrijden als overtollig gewicht? Ik heb het daar vanuit een ideologisch standpunt wel erg moeilijk mee.

Misschien is er bij die 'draagkracht' opnieuw geknipt in uw communicatie. Maar u knipt zelf ook in uw communicatie. U zegt niet wat u eraan zou willen doen. Gaat u quota invoeren? Gaat u quota verscherpen? Dan wil ik u erop wijzen dat onderwijs een kerntaak is van de overheid en dat het in bepaalde wijken zeer moeilijk zal zijn om quota in te voeren, want als overheid kunt u het geboortecijfer in een bepaalde gemeenschap niet bepalen. Zo simpel is dat.

Ten slotte wil ik wijzen op ons standpunt inzake integratie. Ik denk dat u ook een voorstander bent van een grote integratie van de verschillende gemeenschappen in Brussel. Welk signaal geeft u aan anderstaligen of mensen uit een andere gemeenschap wanneer u hen de toegang tot Nederlandstalige instellingen zou ontzeggen of die toegang zou beperken omdat ze de draagkracht in het gedrang brengen? Doet u dan een selectie op basis van de afkomst van die mensen? Ik heb het daar heel erg moeilijk mee. Integratie gebeurt via de school en niet via zwemlessen, mijnheer de minister. Ik hoop dat u daar aandacht voor hebt.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Ik heb het woord 'quota' nog nooit in de mond genomen. Dat is niet de eerste keer vandaag dat u naar iets verwijst waarvan ik me niet bewust ben dat ik het ooit heb gezegd. Aan de reactie van veel mensen hier te zien, denk ik dat u de enige bent. Ik begin bijna te denken dat u van mij droomt. *(Gelach)*

U hebt nu ook al een probleem met het woord 'draagkracht'. Ik dacht dat dat in het Nederlands een typische uitdrukking was. Het betekent of een maatschappij of een organisatie iets nog kan verwerken.

Ik baseer me niet op wilde dromen, maar op veel gesprekken met ouders, leerkrachten, scholen, directies, inrichtende machten, netten en koepels. Er ontstaan bepaalde fenomenen, sommige nog heel recent, zoals het feit dat meer en meer Nederlandstalige en ook wel anderstalige Brusselse ouders hun kinderen in de Rand naar school brengen. Men vindt dat daar nog voldoende Nederlandstaligen aanwezig zijn. Als je dat vaststelt, mag je niet doen alsof er niets aan de hand is.

In de Brusselse context is het sowieso niet evident om Nederlandstalig onderwijs te organiseren. Versta me niet verkeerd: we moeten dat doen. We moeten dat blijven doen voor de stad, voor de Vlamingen die er wonen, voor de Nederlandstaligen die er wonen, voor de andersstaligen die Nederlandstalig onderwijs wensen. Veel van die jonge gasten, meisjes en jongens, zullen in de toekomst ons pensioen betalen. Het is in ons eigen belang dat we ervoor zorgen dat die goed opgeleid zijn. Bovendien vind ik het een maatschappelijke en sociale plicht.

Maar je zit in een stad waar het Frans de lingua franca is. Je kunt dat graag hebben of niet, maar het is wel zo. Het is een tweetalige stad, maar de gemeenschappelijke communicatietaal is het Frans. Engels wordt ook meer en meer gebruikt, maar dat is een ander debat. Die kinderen komen vaak enkel tijdens de formele schooltijd met het Nederlands in contact. Het Nederlands wordt zo geen knuffeltaal, maar een instructietaal. Voor de psychologie van een kind is dat niet evident. Wie enkel tijdens de leertijd met een taal in contact komt, zal niet direct warme gevoelens voor die taal ontwikkelen. De startpositie is dus moeilijk.

Bovendien gaat het om ouders waarvan veel moeders geen diploma hebben, het gemiddelde gezinsinkomen laag is, de wijk waarin ze wonen niet gemakkelijk is en de thuistaal niet het Nederlands is. Alle gelijkekansenindicatoren staan dus in het rood. Ik zeg niet dat we daar niets aan moeten doen; ik stel enkel vast dat de startpositie moeilijk is.

Dat probleem doet zich niet enkel in Brussel voor, maar ook meer en meer in Antwerpen en in mindere mate in Gent, Mechelen, Genk en andere steden. In Brussel stelt het probleem zich het scherpst. Daar zijn twee grote verschillen met de andere steden merkbaar: het is een stad met vele overheden en twee taalgemeenschappen, en het is ook een stad waar de omgevingstaal niet het Nederlands maar het Frans is. Elders, ook in Antwerpen, is de omgevingstaal het Nederlands. Dat moet zo blijven.

Ik geef u enkele concrete cijfers. In deze stad klagen veel ouders dat hun Nederlandstalige kinderen 's avonds thuiskomen en dan Frans spreken. Dat is toch een knipperlicht? Die kinderen worden in het Nederlands opgevoed en lopen school in het Nederlands. Geen probleem dat die kinderen goed Engels en Frans spreken, maar hun voertaal is toch het Nederlands. Ik ben op dat punt niet geborneerd, maar ik vind het wel belangrijk dat kinderen die Nederlandstalig onderwijs volgen op achttienjarige leeftijd niet enkel functioneel Nederlands kunnen spreken maar ook abstract in die taal kunnen denken en eventueel naar het Nederlandstalige hoger onderwijs kunnen doorstromen.

Over schoolachterstand zijn cijfers beschikbaar. Ik geef deze die worden gebruikt om de buurtindicator van het nieuwe financieringssysteem te berekenen. Dat lijkt me een heel objectief uitgangspunt. Dat is mijns inziens een geschikte indicator om de schoolse vertraging na te gaan. Op vijftienjarige leeftijd heeft in het schooljaar 2008-2009 11,5 percent van de leerlingen in Brussel ten minste twee jaar schoolachterstand. Dat cijfer bedraagt voor Antwerpen 10,4 percent, voor Gent en Mechelen 6 percent en het Vlaamse gemiddelde is 4 percent. Dat zijn de officiële cijfers die op het departement beschikbaar zijn. Ik weet dus niet waar de heer Vanraes het vandaan haalt om te stellen dat Brussel het beter doet dan andere steden.

De instroom van niet-Nederlandstaligen in de Nederlandstalige scholen is de afgelopen jaren enorm toegenomen. Dat is een bijkomend knipperlicht, en zonder ingrijpen zullen er ernstige problemen ontstaan. Als beleidsmaker mag ik dus mijn kop niet in het zand steken. We moeten die knipperlichten onder ogen zien. Het is onze maatschappelijke plicht om kwaliteitsvol Nederlandstalig onderwijs te blijven aanbieden aan de Vlamingen die hun kinderen naar school sturen maar ook aan de anderen die op basis van een weloverwogen keuze hun kinderen ook naar het Nederlandstalig onderwijs sturen.

Uiteraard gelden voor de Nederlandstalige scholen in Brussel alle maatregelen die ook in Vlaanderen gelden. Ik denk dan aan het ondersteuningsaanbod van het GOK-beleid. Er is ook de Brusselweging die voordeliger is dan wat in Vlaanderen geldt. Er zijn verder de zorgomkadering, de maatregelen ter ondersteuning van de kleuterparticipatie, de tweedelijns-ondersteuning, GOK+, Zorg+, instaplestijden enzovoort. Bovendien gebeurt in Brussel een aparte telling, is een voordeliger schaal voor kleine scholen in voege en zijn er lagere programmatie- en rationalisatienormen. Dat alles moet voor een versterkte draagkracht van de Brusselse scholen zorgen.

Het klopt dat uit de rondetafelconferentie maatregelen zijn voortgekomen waarvan mijn voorganger, ikzelf en ook de heer Vanhengel, de voormalige Brusselse collegevoorzitter, voorstander waren. We hebben ervoor gezorgd dat die kleuters 220 halve dagen in de derde kleuterklas zitten om dan pas in de school in te stromen. Er is de engagementsverklaring, het voorrangbeleid en het Onderwijscentrum. Dat moet allemaal beter op elkaar worden afgestemd. En omdat dit zo belangrijk is, is in het regeerakkoord opgenomen dat er in dat verband een decretaal initiatief ten voordele van de onderwijs-ondersteuning komt.

Er zijn ook het Brussels Ondersteuningscentrum Secundair Onderwijs (BROSO) en extra detacheringen voor een begeleidingsproject om het beleidsvoerend vermogen van Brusselse basisscholen te verhogen. Er zijn dus al veel maatregelen genomen. Maar dat neemt niet weg dat we ons eens de vraag moeten stellen waar we met het Nederlandstalige onderwijs in Brussel naartoe willen. Daarover moeten we een brede discussie voeren, niet alleen in Vlaanderen maar ook met de Franse Gemeenschap. Want die laatste is een belangrijke onderwijsverstrekker in Brussel. Dat moet ook gebeuren met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dat bevoegd

is voor vorming, beroepsbegeleiding enzovoort. De afstemming van het onderwijs op de arbeidsmarkt is immers belangrijk.

Op basis daarvan moeten we de grootste tijdbom in deze stad aanpakken: er zijn enorm veel werklozen omdat ze zonder kwalificaties uit het onderwijs stromen. In vergelijking met Vlaanderen zijn er immers zeer veel spijbelaars in Brussel. Ik stel dus niet voor om Brussel op te geven. Ik stel voor om goed na te denken vooraleer we nieuwe scholen inplanten. We moeten goed nagaan wat de draagkracht is. Ik denk dat er heel gericht nieuwe scholen kunnen bijkomen. Maar dat moet gebeuren waar de nood het grootst is. Het is immers niet zo dat in Brussel globaal gezien een tekort is aan plaatsen in Nederlandstalige scholen voor mensen die uitdrukkelijk kiezen voor het Nederlandstalige onderwijs. Er is wel een globaal schoolcapaciteitstekort in Brussel ten gevolge van de demografische evolutie, zoals dat bijvoorbeeld ook in Antwerpen en andere steden het geval is.

We moeten echter een vraag durven stellen die we hier in de commissie en ook met alle actoren op het terrein in alle sereniteit moeten durven beantwoorden: is het aangewezen dat kinderen die thuis het Nederlands niet als thuistaal hebben en waarvan de ouders zich niet engageren om hen in het Nederlands te laten opgroeien, kansen krijgen in het Nederlandstalig onderwijs? Dat is een cruciale vraag die we in het belang van de kinderen moeten beantwoorden. Vandaag wil ik alle gerezen vragen niet beantwoorden. Op het moment dat we mijn beleidsnota zullen bespreken, zullen we daar nog op terugkomen.

In elk geval wil ik niet dat we ons onderwijs uit Brussel terugtrekken. Ik wil dat de kwaliteit gegarandeerd wordt en dat we, in het belang van ons onderwijs en ook om bij mensen geen illusies of valse hoop te creëren, een aantal fundamentele vragen beantwoorden. En we doen dat liefst over de grenzen van meerderheid en oppositie heen, want het is een maatschappelijk gegeven dat te belangrijk is om het voorwerp te worden van gekrakeel tussen meerderheid en oppositie. We zijn niet de gemeenteraad van Brussel, als u begrijpt wat ik bedoel.

Ik zal alleszins een initiatief nemen om met alle partners rond de tafel te gaan zitten. Ik heb het dan niet alleen over de officiële partners – de overheden –, maar ook de scholen en andere actoren. Uiteraard is de VGC daarbij een prioritaire partner. We zullen met de VGC nauw samenwerken. Ik zal de heer Vanraes opnieuw ontmoeten. Ik vind alleszins dat het initiatief van de Vlaamse Gemeenschap moet komen, want wij zijn de hoofdverantwoordelijken, ook al werd in het verleden in Brussel soms een andere indruk gecreëerd. Laten we daar in elk geval samen aan werken, en niet tegen elkaar.

De voorzitter: De heer Delva heeft het woord.

De heer Paul Delva: Het belang van deze discussie is zo ruim dat we op alle mogelijke vlakken moeten samenwerken, met meerderheid en oppositie, en zeker ook met de Franse Gemeenschap. Brussel zal in de komende decennia een sterke demografische evolutie kennen. In 2050 zal het aantal kinderen in Brussel met de helft toegenomen zijn. Vandaag geeft de Vlaamse Gemeenschap les aan ongeveer één kind op vijf in het kleuter- en lager onderwijs.

Het idee van de capaciteitsuitbreiding gaat ervan uit dat we ook in de toekomst les zullen blijven geven aan een kind op vijf in Brussel. Als we daarvan uitgaan, zullen we tientallen scholen moeten bijbouwen tegen 2020, 2030, 2040 enzovoort. Die een op vijf kinderen ligt nergens vast, dat is een historische toevalligheid. Het heeft te maken met het aantal scholen dat er vandaag is, met het feit dat er vroeger meer Nederlandstaligen waren in de stad.

Daarover kunnen we praten met de Franstaligen. We kunnen naar 25 gaan, we kunnen naar 15 gaan, dat ligt nergens vast. Aan de kinderen aan wie we geen les geven, zal de Franse Gemeenschap les moeten geven. De vragen over capaciteitsuitbreiding die op ons afkomen, zijn voor de Franse Gemeenschap maal vier. Dat wil zeggen dat de Franse Gemeenschap massaal veel scholen zal moeten bijbouwen. We moeten ons daarvan goed bewust zijn. Het aantal kinderen in Brussel zal heel sterk toenemen en ze zullen les moeten krijgen. Wie dat organiseert, daarover moeten we discussiëren met de Franse Gemeenschap.

Dit is een interessante discussie, temeer daar het aandeel Nederlandstalige kinderen aan wie les wordt gegeven, zakt. Dat is misschien geen fataliteit, maar het aantal Nederlandstaligen in de stad daalt, het aantal kinderen uit de Rand die naar onze scholen komen, daalt, en het aantal kinderen uit Brussel die les volgen in de Rand, stijgt. Die trend zal zich wellicht in de komende jaren doorzetten. Ik ben blij dat de minister die discussie wil aangaan. Pinnen we ons vast op die 20 percent? Ik weet het niet, alles ligt open, maar dit wordt een cruciaal punt voor onze commissie in de komende jaren.

Mijnheer de minister, misschien is het daarvoor te vroeg, maar ik wil nog horen welke weg u wilt ingaan inzake het inschrijvingsbeleid. Bij sommige directies en Nederlandstalige ouders leeft de angst dat ze hun kinderen moeilijk zullen kunnen inschrijven. We zullen dit punt in de komende weken opnieuw te berde moeten brengen in de commissie.

De voorzitter: Mevrouw Brusseel heeft het woord.

Mevrouw Ann Brusseel: Ik heb het begrip ‘quota’ gebruikt omdat ik daaraan denk als het over draagkracht gaat en omdat ik enkele maanden geleden dergelijke zaken heb gelezen. Het inschrijvingsbeleid is een probleem. We vragen u aan welke oplossingen u denkt, mijnheer de minister. U hebt een uiteenzetting gegeven over de situatie vandaag. We kennen die situatie ook in Brussel. Maar daarom hoef ik het niet eens te zijn met een bepaalde retoriek. U mag het mij niet kwalijk nemen dat ik kritische vragen stel. Het lijkt me normaal dat ik vraag waaraan u denkt als ik het over draagkracht heb. Het is ook geoorloofd dat ik deze vraag hier stel. Voor het overige kunt u van mij en mijn partij een positieve houding verwachten in dit debat. Hoe meer succes het Nederlandstalig onderwijs heeft, hoe minder problemen we zullen hebben op de arbeidsmarkt. Dat weet u ook.

Het is goed om alert te zijn en al die knipperlichten te zien, maar er zijn geen negatieve verslagen geweest van de visitatiecommissies. De VGC levert al jaren grote inspanningen, en met succes, niet alleen voor het Nederlandstalig onderwijs, maar ook voor het gebruik van de Nederlandse taal buiten de schoolmuren. Mensen zijn vrij om thuis met hun kinderen hun taal te spreken, ook al is dat geen Nederlands. Dat kan misschien een moeilijkheid opleveren, maar het is wel hun recht. De thuistaal is niet heilig. Dat is niet het enige probleem. Hier zijn heel veel kinderen van ouders uit verschillende Europese landen, die als ex-pat werken, en die hebben geen problemen en die hebben ook een andere thuistaal. De materie is veel complexer dan alleen anderstaligheid.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer Delva, we gaan het inschrijvingsbeleid evalueren. We hebben ons daartoe geëngageerd en we gaan dat ook doen. Dan is het ruimer dan de aanmeldingsprocedure.

Mevrouw Brusseel, als je ex-pats op de gelijkekansenindicatoren zou afwegen, dan zijn dat mensen die heel veel kansen hebben. Bovendien richten ze eigen scholen op.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van mevrouw Vera Celis tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over de regeling op de onderwijstaal

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Mijn vraag om uitleg is er gekomen naar aanleiding van het verschijnen van een aantal artikels in de pers. De eerste keer dacht ik dat het om een verspreking ging, maar toen het opnieuw verscheen, wilde ik hier toch een vraag over stellen.

Mijnheer de minister, in uw gastrede tijdens de opening van het academiejaar aan de Vrije Universiteit Brussel vroeg u zich af of we er verstandig aan doen nog altijd zo strikt vast te

houden aan de regeling op onderwijstaal. Dat was in mijn optiek een verspreking. De motive-ring luidt dat ons onderwijs rekening moet houden met een meertalige omgeving, en met een risico op schoolse achterstand. In uw toespraak tijdens de opening van het academiejaar aan de Katholieke Hogeschool Mechelen gaf u eveneens aan dat u de regeling op onderwijstaal wenst te herzien. Het Nederlands als onderwijstaal is voor mij en mijn partij een core-business.

Mijnheer de minister, spreekt u in persoonlijke naam of namens de Vlaamse Regering? Indien u de taalregeling wilt herzien, op welk niveau is dat dan? Gaat het om hoger onderwijs, om welke onderwijsinstellingen? Of gaat het eveneens om basisonderwijs en secundair onderwijs? Waarop baseert u uw visie? Is er een concrete vraag naar een aanpassing van de wet inzake taalregelingen in het onderwijs? Zo ja, van welke groep komt deze vraag en welke redenen haalt men hiervoor aan? In welke talen zou het onderwijs nog aangeboden kunnen worden? Spontaan dacht ik natuurlijk aan het Arabisch en het Chinees.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Als ik spreek, doe ik dat altijd namens de Vlaamse Regering. Dat probeer ik toch te doen. In mijn openingsspeech op verschillende plaatsen heb ik geen antwoord gegeven; ik heb een algemene vraag gesteld zonder daarop een antwoord te geven. Ik heb gevraagd om na te denken over de volgende vraag: Als we mee willen doen met de internationalisering van het hoger onderwijs, is de huidige taalregeling daar dan geen belemmering voor?

Waarom zeg ik dat? De Hoge Raad voor het Hoger Onderwijs vraagt dat. De Vlaamse Onderwijsraad vraagt dat. Heel veel universiteiten – ik denk bijna allemaal – vragen dat. Ook heel veel hogescholen vragen dat. Het spreekt voor zich dat we enkel over het hoger onderwijs spreken, niet over het leerplichtonderwijs, dat in het Nederlands moet zijn. We zullen de CLIL-projecten (Content and Language Integrated Learning) moeten evalueren. Is het goed? Is het niet goed? Ik wil me daar nu ook niet over uitspreken. Er zijn dus een aantal experimenten rond meertaligheid in het leerplichtonderwijs, maar die moeten we nog evalueren. Op basis daarvan moeten we standpunten innemen.

Ik heb het in mijn openingsspeech gehad over het hoger onderwijs. Ik wil meteen ook heel duidelijk stellen dat ik persoonlijk vind dat elke student in Vlaanderen het recht heeft om een volwaardige en volledige opleiding in het Nederlands te hebben. Laat daar geen enkele discussie over bestaan. Iedereen moet dat recht hebben. De enige vraag die ik heb gesteld, is of we bij de masteropleidingen niet de mogelijkheid moeten bieden om die in het Engels te volgen. Je kunt je bijvoorbeeld beperken tot 10 procent voor de bacheloropleidingen. Sommigen uit het hoger onderwijs spelen met het idee om dit op te trekken tot 30 procent. Sommigen willen de masters volledig in het Engels. Maar een student moet ook de mogelijkheid hebben om de volledige opleiding in het Nederlands te volgen.

Ik vind wel dat we op een open manier moeten durven nadenken, in het belang van onze kinderen en in het belang van de welvaart van onze samenleving. Ik wil hiermee geenszins het Nederlands minder belangrijk maken. Ik vind het Nederlands heel belangrijk als onderwijstaal en omdat ik van Brussel kom, vind ik het nog belangrijker. Maar het neemt niet weg dat we moeten durven nadenken over de onderwijstaal, omdat dit in de toekomst een probleem zou kunnen worden. Het spreekt voor zich dat we in eerste instantie aan het Engels denken. Engels is op dit moment de wereldcommunicatietaal.

Bij de opening van het academiejaar heb ik – zonder al een standpunt in te nemen – een aantal vragen gesteld, waaronder deze vraag. Ik hoop dat we hierover in deze commissie de komende maanden met alle betrokkenen een heel rustig debat kunnen hebben. Maar op geen enkel ogenblik mag dit leiden tot het feit dat een Vlaamse student niet meer volledig een volwaardige opleiding in het Nederlands kan volgen.

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mijnheer de minister, er wordt veel gesproken over het belang van de kinderen. Maar ik vraag me af wie de colleges in het Engels gaat geven. Bij sommige professoren heb ik toch mijn twijfels of ze voldoende kennis van het Engels hebben. Eén professor, professor Bouckaert, waar ik zelf les van heb gekregen, zou dat perfect gedaan hebben.

Ik vraag me dus af of het in het belang van onze kinderen is dat sommige professoren hun colleges in het Engels zouden geven. Ik zou er toch nog eens goed over nadenken.

De voorzitter: Mevrouw Celis heeft het woord.

Mevrouw Vera Celis: Mijnheer de minister, ik dank u voor het antwoord. Ik denk dat het een constructieve basis is waarop we kunnen verder werken. Het debat ten gronde zal zeker nog gevoerd worden.

Bij ons is de vraag gekomen vanuit de bekommernis dat het versnipperen en het aanbieden van lessen in meerdere talen tot een verschraling zou leiden. Dat mag het absoluut niet worden.

De heer Boudewijn Bouckaert: Mijnheer de minister, men moet twee principes voor ogen houden. Het eerste is het Simon Stevinprincipe. Simon Stevin heeft in de 16e eeuw het Nederlands als wetenschappelijke taal gevestigd. Het Nederlands moet een wetenschappelijke taal blijven. Het mag geen privétaal worden. Het tweede principe is ‘Vlaanderen zendt zijn zonen en dochters uit’. Onze studenten moeten ook internationaal kunnen circuleren. De hele kwestie is een trade-off tussen die twee principes. Sommige voorstellen gaan tegen het Simon Stevinprincipe in en leiden in de richting van de uitroeiing van het Nederlands als wetenschappelijke taal.

De heer Kris Van Dijck: Ik wil nog een dimensie toevoegen. We hebben het over het Nederlandstalig onderwijs gehad. In heel Vlaanderen zijn er heel wat kinderen met een andere thuistaal die we optimaler kansen moeten geven in het Nederlands. Dan komen ze in het hoger onderwijs waar het weer een andere taal zou zijn. Vanuit het principe van gelijke onderwijskansen moeten we hier zeker aandacht voor hebben.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Mark Demesmaeker tot de heer Pascal Smet, Vlaams minister van Onderwijs, Jeugd, Gelijke Kansen en Brussel, over het Nederlandstalig onderwijs in de faciliteitengemeenten

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik ben geen lid van deze commissie en stel hier zelden vragen, tenzij er weer wat aan de hand is in de Vlaamse Rand, zoals nu weer het geval is.

Er zijn een aantal incidenten in de faciliteitengemeenten en het zijn er te veel om nog toevaltig te zijn. Vandaar dat ik er in deze commissie de aandacht op wil vestigen.

Er was een incident in Wemmel. Het was een beetje banaal, maar het typeert de manier waarop de Nederlandstalige Gemeenschap en de Vlamingen in die faciliteitengemeenten behandeld worden door gemeentebesturen die ons niet zo goed gezind zijn. In Wemmel is er de Nederlandstalige basisschool waar de ramen dringend aan vernieuwing toe waren. Het komt erop neer dat de Vlaamse overheid aan het schepencollege in Wemmel vroeg er één dossier uit te kiezen dat prioritair was en op die manier in aanmerking zou komen voor Vlaamse subsidies. De Nederlandstalige basisschool is ouder, de ramen waren in veel slechtere staat, de werken waren goedkoper en de school was al door de inspectie op de vingers getikt voor de

staat van de ramen. Het schepencollege heeft blijkbaar uit communautaire overwegingen toch besloten om eerst de Franstalige basisschool tegemoet te komen.

Dan was er een incident in de gemeenteschool Wauterbos in Sint-Genesius-Rode. Tot vorig jaar kregen leerlingen van de tweede graad er Franse les van een speciaal opgeleide leerkracht. De gemeente maakte er ook de nodige budgetten voor vrij. Die taallessen zijn nu volledig afgeschaft. Een en ander zou het gevolg zijn van een omzendbrief van uw voorganger Frank Vandenbroucke. Die stelt dat taalonderwijs pas kan vanaf het vijfde leerjaar. Taalinitiatie mag echter al vanaf de derde kleuterklas. Niet dus volgens het gemeentebestuur in Sint-Genesius-Rode, want volgens hen verbiedt de omzendbrief het geven van Franse les in de tweede graad. De Nederlandstalige oppositie betwist deze interpretatie: het is niet verboden om taalinitiatie te geven, ook niet door een gespecialiseerde leerkracht. Hier is het gelijkheid-beginsel toch wel in het gedrang.

En helemaal nefast voor de kinderen, is het verhaal in Wezembeek-Oppem. Dat is bijna hallucinant.

Het Nederlandstalige gemeenteschooltje van Wezembeek-Oppem was een tiental jaar terug op sterven na dood, tot het schoolbestuur besliste om Freinetmethodes te introduceren. De school fleurde weer op, het aantal leerlingen steeg en de toekomst leek gegarandeerd. Tot vorig jaar. Op het einde van vorig schooljaar besliste het gemeentebestuur – onder leiding van onze vriend, de niet-benoemde burgemeester, van Hoobrouck – om het pedagogisch project in dit schooltje te wijzigen. Het baseerde zich daarvoor op een inspectieverslag dat onder andere vermeldde dat het niveau van het Nederlands onder het gemiddelde lag. Dat is op zich natuurlijk niet verwonderlijk in een faciliteitengemeente. Meerdere scholen in de Rand krijgen die opmerking, en trouwens ook elders, zoals in de regio Antwerpen. In het verslag werd echter niet gesteld dat de Freinetmethodes niet waardevol zouden zijn, integendeel. De inspectie gaf een gunstig advies voor dit schooljaar, met een aantal opmerkingen, zoals gezegd.

Toch nam de gemeenteraad op 31 augustus 2009 de beslissing om de verwijzing naar de Freinettechnieken uit de naam van de school te halen, tegen het advies van de schoolraad in. Kleine anekdote hierbij: de gemeenteraad werd in extremis vervroegd naar 8 uur 's morgens. U moet me eens vertellen welke gemeenteraad 's morgens om 8 uur vergadert. Deze beslissing werd om 8 uur 's morgens getroffen. Deze techniek wordt in Wezembeek-Oppem regelmatig toegepast om protesten – in dit geval van de ouders – te vermijden.

De levensader waarmee het schooltje een tiental jaar geleden weer leven in werd geblazen, wordt nu dus doorgesneden. Sommige ouders beslisten nog op de laatste dag van de vakantie om hun kind uit te schrijven uit de school De Letterbijter en in te schrijven in een andere school. De beslissing die volgens de burgemeester, dixit hijzelf, genomen werd om te anticiperen op het dalende leerlingenaantal, zorgt ervoor dat de school meer dan een derde van zijn leerlingen verliest op twee maanden tijd. Het is mijns inziens jammer dat deze beslissing is genomen. Ook ouders en leerkrachten waren tevreden. Het gevolg is dat zowel de schoolraad als het oudercomité reeds een klacht hebben ingediend om de beslissing van de gemeenteraad aan te vechten.

We kennen de situatie in een aantal faciliteitengemeenten. Het lijkt mij echt een manoeuvre – alweer – van de heer van Hoobrouck en zijn college om deze school op termijn definitief te sluiten. Ik heb de indruk dat hij Nederlandstalig onderwijs in zijn gemeente liever kwijt is dan rijk. Op die manier zou er enkel nog Franstalig faciliteitenonderwijs – betaald door de Vlamingen – aangeboden worden in Wezembeek-Oppem, en dat is onaanvaardbaar.

Dit is niet het eerste incident. Deze would-be burgemeester heeft vorig jaar nog de deelname van De Letterbijter aan de Scholengordel verboden. Volgens hem zou die Gordel niet openstaan voor andere culturen. Stel u voor.

Dit wanbeleid heeft in de voorbije jaren al enkele keren geleid tot een personeelsswissel aan de top van deze school. Vorig jaar nam de directeur ontslag. Dit voorbeeld werd alvast

gevolgd door zijn opvolger, die intussen ook reeds ontslag nam amper enkele weken nadat hij was aangesteld in De Letterbijter. Dat zegt toch meer dan genoeg?

Mijnheer de minister, ik denk dat deze drie voorbeelden duidelijk aantonen dat het Nederlandstalige onderwijs zwaar onder druk staat in de verschillende faciliteitengemeenten. We weten dat die gemeentebesturen er een bijzondere agenda op na houden, en dat we waakzaam moeten zijn. Het gaat ogenschijnlijk, zeker in Wemmel, om banale communautaire pesterij. In Sint-Genesius-Rode vind ik de maatregel al veel nadeliger voor de kinderen. Wezembeek-Oppem spant de kroon.

Hoe evalueert u de verschillende problemen met het Nederlandstalig onderwijs van de Vlaamse faciliteitengemeenten in de rand?

Wat zijn de initiatieven die U zult nemen om de immense druk op het Nederlandstalige onderwijs in de Vlaamse gemeenten met faciliteiten te verlichten?

Begin juni bezocht de onderwijsinspectie de gemeentelijke basisschool De Letterbijter van Wezembeek-Oppem. Wat zijn de resultaten van deze doorlichting? Welke conclusies trekt u ter zake?

Welke initiatieven zult u nemen om de toekomst van het Nederlandstalige basisonderwijs in Wezembeek-Oppem – het is daar vijf voor twaalf – en andere Vlaamse gemeenten met faciliteiten te garanderen?

Hoe interpreteert u de omzendbrief waar de beslissing in Sint-Genesius-Rode op steunt? Wat zult u doen aan het discriminatoire karakter ervan? Welke andere maatregelen zult u in deze zaak nemen?

De voorzitter: Mevrouw Van Steenberge heeft het woord.

Mevrouw Gerda Van Steenberge: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik sluit me graag aan bij de vragen van de heer Demesmaeker. Ik verwijs naar de vraag om uitleg over Komen die mijn collega deze ochtend stelde. U hebt toen gezegd, mijnheer de minister, dat we communautaire disputen niet mogen uitvechten op een manier dat kinderen er de dupe van worden. Blijkbaar hebben onze Franstalige medeburgers in de Vlaamse Rand daar minder bezwaren tegen.

Mijnheer Demesmaeker, u hebt zeer goed geschetst op welke manier Nederlandstalig onderwijs in de rand onder druk staat en zelfs in gevaar is. Mijnheer de minister, uw voorganger heeft terecht steeds de nadruk gelegd op kennisverwerving van het Nederlands. Hij heeft daarvoor zelfs de extra uren Nederlands waarop de scholen in de rand recht hebben, structureel gemaakt. In dit geval zal dat niet helpen. Mijnheer de minister, kunt u garanderen dat in deze gemeenten Nederlandstalig onderwijs blijft bestaan? Zelfs als de gemeente niet wil meewerken? Kan dat naar analogie met initiatieven die worden genomen in verband met Jeugd en Cultuur?

Zult u hierover overleg voeren met de minister bevoegd voor de Vlaamse Rand? Zult u zich in verband met dit dossier assertiever opstellen dan in verband met het dossier van de school in Komen? Daar doet u in het belang van de kinderen niets. U hebt deze morgen gezegd dat het daar nu rustig is. Volgens mij moet u hier wel degelijk in actie treden. Dat is in het belang van de kinderen in de faciliteitengemeenten.

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Mijnheer de voorzitter, hoewel de vraagstelling van de heer Demesmaeker in mijn ogen volledig is, wil ik toch nog een aanvullend aspect ter sprake brengen. Ik wil namelijk iets over het pedagogisch aspect van de discussie zeggen.

Ik vind de situatie enigszins vreemd. Een schoolbestuur wordt geacht een goed beleid te voeren. Een schoolbestuur moet ervoor zorgen dat de school optimaal functioneert. Een schoolbestuur heeft tegelijkertijd ook autonomie. Ik hoop dat we ons in verband met deze zaak niet

achter de autonomie van het schoolbestuur zullen verschuilen. In se kan het schoolbestuur immers autonoom een keuze voor een pedagogisch project maken.

We gaan er steeds van uit dat een schoolbestuur ervoor kiest goed werk te leveren en, waar mogelijk, tot verbeteringen over te gaan. Ik heb inzage in het doorlichtingsverslag gekregen. Dat is trouwens een publiek document dat iedereen kan opvragen. Indien het schoolbestuur het meent en echt wil bijsturen of verbeteren, vind ik het vreemd dat de andere bij de pedagogische ondersteuning betrokken diensten daar niet bij worden betrokken. Dat valt me echt op. Alle scholen in Vlaanderen hebben ondersteunende diensten. Indien het over de verfijning van de werking gaat, worden die diensten niet gevraagd. Zij staan aan de zijlijn te kijken.

Naast de thema's die de heer Demesmaecker reeds heeft aangehaald, is er trouwens nog iets in het doorlichtingsverslag dat me opvalt. We moeten de relatie tussen het schoolbestuur en de school wat nader bekijken. Die relatie is vrij opmerkelijk. De burgemeester en het schoolbestuur verdienen een bemerking.

Ik vind dit een moeilijk debat. Enerzijds heeft de school autonomie en vrijheid. Anderzijds worden hier spelletjes met kinderen gespeeld. Op dit vlak moeten wij de rol van behoeders vervullen.

Ik zal misschien even een beetje persoonlijk worden. Als het over het voorstel van interpretatief decreet (*Parl. St.* VI. Parl. 2006-07, nr. 1163/1) gaat, heb ik soms verwijten gekregen. De heer Van Eyken heeft verteld wat in Franstalig België en in het bijzonder in de Franstalige faciliteitscholen wordt gevreesd. Zij vrezen een inmenging in de kwaliteit. Ik heb steeds in alle toonaarden verklaard dat dit niet klopt. Indien ze vrezen dat wij aan de kwaliteit willen tornen, vrezen ze dat omdat dit in *Le Soir* te lezen staat en omdat dit op de RTBF wordt gezegd. Ik heb dit zelf aan den lijve ondervonden. Als we een analyse maken, zijn de journalisten heel meegaand. Als ik zie welke verslaggeving hierop volgt, trek ik vaak grote ogen. De redenering die wij hier appreciëren, is nochtans redelijk en wettelijk onderbouwd.

De voorzitter: Minister Smet heeft het woord.

Minister Pascal Smet: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik deel de mening van mijn voorganger dat je geen communautaire gevechten moet voeren op de kap van kinderen. Dat is absoluut niet verstandig.

Laat ons beginnen met de cijfers. De zes gemeenten tellen samen dertien basisscholen. Die zes gemeenten organiseren allemaal gemeentelijk basisonderwijs, zowel kleuter- als lager onderwijs. Sint-Genesius-Rode, Wemmel, en Wezembeek-Oppem hebben daarnaast ook een vrije basisschool. Wemmel heeft er twee, Sint-Genesius-Rode heeft er drie.

Op zich is het een goede vaststelling dat de zes gemeenten gemeentelijk basisonderwijs organiseren. Sinds 2003 zijn ze immers niet meer verplicht om gemeentelijk basisonderwijs in te richten. Vroeger had men die verplichting wel. Ik wil het niet minimaliseren, maar op zich is dat een goede vaststelling.

Als we de evolutie van de leerlingenaantallen in die zes gemeentescholen bekijken, zien we dat het leerlingenaantal in Drogenbos, Sint-Genesius-Rode en Wemmel de afgelopen vijf jaar gestegen is. In Linkebeek, Kraainem en Wezembeek-Oppem is het leerlingenaantal gedaald met respectievelijk 34, 5 en 24 leerlingen. De cijfers voor dit schooljaar heb ik uiteraard nog niet, maar zodra we ze hebben, zullen we ze uiteraard goed bekijken.

De betrokken gemeenten behoren tot de C-categorie wat de normen betreft, en moeten op de teldag dus 140 leerlingen tellen om gesubsidieerd te blijven, tenzij ze geïsoleerd zijn en met 60 leerlingen voldoende hebben, wat het geval is voor Wezembeek-Oppem. Mocht het aller-slechtste scenario zich voltrekken, namelijk dat de betrokken gemeentebesturen hun gemeentelijk onderwijs niet langer in stand zouden houden of dat de gemeentescholen moeten sluiten omdat de rationalisatienorm niet wordt bereikt, dan zou dat betekenen dat er in Linkebeek

geen Nederlandstalig onderwijs meer is en dat er in de andere vijf gemeenten enkel nog vrij onderwijs zou zijn. In dat geval komt het mechanisme van de vrije keuze op gang, dat ouders het recht geeft op een officiële school binnen een straal van vier kilometer.

Voor de volledigheid wil ik ook even het beeld van de leerlingenaantallen in de vrije scholen van de gemeenten Wemmel, Wezembeek-Oppem en Sint-Genesius-Rode meegeven. In vier scholen stijgt het aantal leerlingen, variërend van 5 tot 55 leerlingen meer, twee scholen verliezen tussen de 8 en 32 leerlingen. Er lijkt op het eerste gezicht dus geen verband te bestaan tussen de dalers in het gemeentelijke onderwijs en de stijgers in het vrije onderwijs. In Sint-Genesius-Rode stijgt het leerlingenaantal bijvoorbeeld in beide netten, hetzelfde geldt voor Wemmel.

Ik wil nu even ingaan op de specifieke problemen in Wemmel, Wezembeek-Oppem en Sint-Genesius-Rode. In Wemmel zijn de ramen van zowel de Nederlandstalige als de Franstalige scholen aan vervanging toe. Uit informatie die ik bij mijn agentschap AGIO (agentschap voor infrastructuur in het onderwijs) heb ingewonnen, blijkt dat het gemeentebestuur van Wemmel voor het vervangen van de ramen op de wachtlijst staat voor zowel de Nederlandstalige als de twee Franstalige scholen. Er zijn ontbrekende stukken opgevraagd door het agentschap voor de drie dossiers, maar het gemeentebestuur heeft er nog geen enkel overgemaakt. Los daarvan moet ik u zeggen dat de middelen voor infrastructuur niet onbeperkt zijn en dat er keuzes moeten gemaakt worden. Ik hoop dat de juiste keuzes worden gemaakt. Het klopt dat het best zou zijn om de ramen in de Nederlandstalige school zo snel mogelijk te vernieuwen. Toch moet ik erop wijzen dat de onderwijsinspectie niet geoordeeld heeft dat de school niet voldoet aan de erkenningsvoorwaarde wat veiligheid en bewoonbaarheid betreft, maar er een opmerking over heeft gemaakt, zoals ze dat trouwens jaarlijks voor tientallen scholen doet.

U vreest dat het gemeentebestuur van Wezembeek-Oppem erop aanstuurt de school te sluiten. Dat zou dan een wijziging van standpunt zijn. Toen het schooltje tien jaar geleden doodbloedde, heeft het gemeentebestuur maatregelen genomen om het nieuw leven in te blazen. Toen was er geen negatieve houding ten aanzien van het Nederlandstalig onderwijs. Het introduceren van de Freinetmethode werd de afgelopen jaren op heel wat plaatsen in Vlaanderen toegepast. Het heeft de school in Wezembeek-Oppem een nieuw elan gegeven en er werden leerlingen aangetrokken.

Ongeacht de methode moet een schoolbestuur kwaliteit bieden. Dat betekent dat eindtermen bereikt en ontwikkelingsdoelen nagestreefd moeten worden. In de gemeenteschool in Wezembeek-Oppem stelde de onderwijsinspectie tijdens haar doorlichting van juni 2009 vast dat de ontwikkelingsdoelen Nederlands in het kleuteronderwijs onvoldoende nagestreefd en de eindtermen Nederlands in het lager onderwijs onvoldoende bereikt worden. De school krijgt tot 1 september 2011 de tijd om die tekorten weg te werken. Het gunstig advies dat de inspectie gaf, is beperkt tot het schooljaar 2010-2011. De opvolgingscontrole na september 2011 zal leiden tot een gunstig of ongunstig advies.

Het is uiteraard belangrijk dat de genomen maatregelen moeten leiden tot een kwaliteitsverhoging. Het is niet de bedoeling dat ze leiden tot een daling van het leerlingenaantal. U zult het met me eens zijn dat het zeker in de faciliteitengemeenten zeer belangrijk is dat het leergebied Nederlands ernstig genomen wordt.

Mijnheer Van Dijck heeft al gewezen op de grondwettelijke vrijheid van onderwijs. Ik mag me niet mengen bij de keuze van de methode, ook niet in faciliteitengemeenten. Als ik dat zou doen, kan ik me inbeelden dat er elders geprotesteerd zou worden omdat dat een precedent zou zijn. Als minister van Onderwijs moet ik me strikt aan de regels houden. Ik zal dat ook doen. Ik voeg er wel aan toe dat de school in Wezembeek-Oppem 'geïsoleerd' is. Ze moet dus slechts 60 leerlingen tellen om te kunnen blijven rekenen op subsidie. Dat is toch een extra garantie. Ik begrijp wel dat u daar vragen bij hebt.

Ten slotte wil ik nog even stilstaan bij de omzendbrief waarop Sint-Genesius-Rode zich baseert. De omzendbrief van 11 juni 2004 heeft betrekking op het vreemdetalenonderwijs dat van toepassing is in alle basisscholen. Daarin staat dat sinds 1 september 2004 het leergebied Frans verplicht is vanaf het vijfde jaar gewoon lager onderwijs. Deze regel geldt sindsdien in Vlaanderen en in de randgemeenten, dus ook de zes faciliteitengemeenten. De bestaande regeling in verband met het meer uitgebreide verplichte aanbod Frans in de tweede en derde graad in Brussel en de taalgrensgemeenten bleef van kracht. Mijn voorganger heeft die uitgebreide verplichtingen opgeheven, waardoor in Brussel en de taalgrensgemeenten dezelfde regeling geldt als elders in Vlaanderen. Vanaf dit schooljaar is het leergebied Frans dus verplicht vanaf het vijfde leerjaar. Deze versoepeling van de regelgeving inzake Frans is er gekomen omdat vele kinderen in de Brusselse Nederlandstalige scholen en in de Nederlandstalige scholen in de Rand als thuistaal vaak het Frans hanteren, waardoor het Frans ook aanwezig is als omgevingstaal. Daardoor bereiken veel van deze leerlingen probleemloos de te behalen eindtermen Frans voor het basisonderwijs. Het was de bedoeling de vrijgekomen tijd in te vullen voor extra ondersteuning Nederlands om de slaagkansen in het secundair onderwijs van deze leerlingen te vergroten.

Taalinitiatie Frans is overal mogelijk vanaf het gewoon basisonderwijs, dus ook al in het kleuteronderwijs. Het gaat dan echter niet om formeel taalonderwijs, maar om een vooral ludieke en muzisch-creatieve opstap naar het formele taalonderwijs. In Sint-Genesius-Rode kan men dus zonder probleem vanaf de eerste kleuterklas taalinitiatie Frans geven.

Ik ben het eens met de opmerkingen van de commissieleden. Waakzaamheid blijft inderdaad geboden. We zullen die ook aan de dag leggen.

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. We zullen zeker waakzaam blijven. U zegt dat er tien jaar geleden geen negatieve houding was bij dat gemeentebestuur. Ik heb de stellige indruk dat de positieve houding die u toen meende te ontwaren, de afgelopen maanden en jaren toch wel is omgeslagen. We hebben het hier over een personage dat niet benoemd is als burgemeester. Ik zal u een anekdote vertellen. Hij heeft zelf de bevoegdheid voor het Nederlandstalig onderwijs opgenomen omdat er geen vijfde schepen mogelijk is. Hij heeft openlijk verklaard dat hij daar eigenlijk geen tijd voor heeft. Hij gebruikt ook oorlogstaal. Hij zegt dat ze zich in een oorlogsgebied bevinden en dat hij het gezag van de Vlaamse overheid niet aanvaardt. Grote waakzaamheid blijft dus zeker geboden.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■